

Aelii Donati Methodus

<https://hdl.handle.net/1874/422374>

AELII DO-

NATI METHODVS CVM SHO-

lijs utilissimis D. Henrici Glarea-

ni, poetæ laureati, postremo

iam auctis & reco-
gnitis.

Eiusdem Glareani de nominum gene-
ribus & Heteroclitis Epitome.

Accesserunt etiam nunc posteriori huic æditioni
eiusdem lucubrationum longe utilissimæ:

De coniugationibus, præteritis, ac supi

nis uerborum: De uerbis item de-

ponentibus, defectiuis &

anomalis: Deq; uerbo-

rum formis. Necnon,

de gradibus cõ-
parationis.

Lucubratio præterea de Syntaxi, & elegantia
rum regulis succincta & utilis.

Coloniæ apud Ioannem Gymnicum,
ANNO, M. D. XXXIII.

D. NICOLAO A DIESBACH
IUNIORI, GLAREANVS
S. D.

Donati hic libellus uere aureus, cuius cuius sit, (nam id quosdam dubitare uideo) non uero tantum modo commendandus erat. At quod id ipsum a nobis minus fiat, in causa est, quod id paucis fieri non poterat. Videbamus autem inepte facere, si praefatiuncula libello respondere non uideretur. Ergo ut libro nihil succinctius, ita praefatione in eum nihil breuius esse debet. Commendo ita quod libellum hunc tibi, ac studiosae iuuentuti, quo nihil apud nostros grammaticos latinus, nihil aptum magis pueris. Atque utinam quam est frequens in manibus omnium, tam diligenter etiam legeretur. Illustrauit eum etiam Ioannes Faber Emmeus Iuliacensis annotatiunculis non poenitendis, feliciter restituens locos aliquot, misere corruptos, non nihil nostra adiutus opera, qui codices antiquos amicorum nostrorum opera subministrauimus

Vale.

DONATVS

de nomine.

PARTES orationis quot sunt?
 Octo. Quæ: Nomen, Pronomen,
 Verbum, Aduerbum, Participiū,
 Coniunctio, Præpositio, Interie-
 ctio. Nomen quid est? Pars orationis cum **Nomen.**
 casu, corpus aut rem, proprie, communiter
 ve significans. Proprie vt Roma, Tyberis:
 Communiter, vt vrbs, flumē. Nomini quot
 accidūt: Sex. Quæ: Qualitas, Comparatio, **Qualitas.**
 Genus, Numerus, Figura, Casus. Qualitas
 nominum in quo est: Bipartita est. Quomo-
 do: Aut enim unius nomen est, & proprium
 dicitur, aut multorum, & est appellatiuum.
 Cōparationis gradus quot sunt: Tres. Quis
 Positiuus, ut doctus. Comparatiuus, vt do- **Compar-**
 ctior. Superlatiuus, vt doctissimus. Quæ no- **tio.**
 mina comparantur: Appellatiua duntaxat,
 qualitatem aut quantitatem significantia.
 Qualitatem, ut bonus, malus. Quantitatem
 vt magnus, paruus: Comparatiuus gradus,
 cui casu deseruit? Ablatiuo vtriusq; numeri
 sine præpositione. Quomodo? dicimus em̄
 doctior illo, vel doctior illis. Suplatiuus cui:
 Genitiuo tantum plurali, vel collectiuo sin-
 gulari. Quomodo? Dicimus enim doctissi-
 mus

DONATIVS

Genus. mus poetarum fuit Vergilius, vel optimus plebis. Genera nominum quot sunt? Quatuor. Quæ? Masculinum, vt hic magister. Femininū, vt hæc musa. Neutrum, vt hoc scammum. Commune, ut hic & hæc sacerdos. Est præterea trium generum, quod omne dicitur, vt hic & hæc & hoc felix. Est & Epicce-
ἑπικειρον
Numerus num, id est, promiscuum gen^o, vt hic passer, hæc aquila, mustela, miluus. Numeri nominū q̄t sunt? Duo. Qui? Singularis vt hic magister. Pluralis, vt hi magistri. Figuræ nominū quot sunt? Duæ. Quæ Simplex, vt decens, potens. Composita, vt indecens, impotens. Quot modis nomina componuntur? Quatuor. Quibus? Ex duobus integris, vt suburbanus. Ex duobus corruptis, vt efficax, municeps. Ex integro & corrupto, vt ineptus, insulsus. Ex corrupto & integro, vt nugigerulus. Aliquando ex quampluribus, vt inepugnabilis, imperterritus. Casus nominum quot sunt? Sex. Qui? Ntūs, Genitiuus, Datiuus, Accusatiuus, Vocatiuus, & Ablatiuus. Per hos em̄ casus omniū generū noīa, Pronomina, Participia, declinantur hoc modo:
Magister nomen appellatiuum, generis masculini, numeri singularis, figuræ

DE NOMINE.

ræ simplicis, casus nominatiui & vocatiui, quod declinabitur sic: Nominatiuo hic magister. Genitiuo huius magistri. Datiuo huic magistro. Accusatiuo hunc magistrum. Vocatiuo o magister. Ablatiuo ab hoc magistro. Et pluraliter, Nominatiuo hi magistri. Genitiuo horum magistrorum. Datiuo his magistris. Accusatiuo hos magistros. Vocatiuo o magri. Ablatiuo ab his magistris.

MVSA nomen appellatiuum, generis fœminini, numeri singularis, figure simplicis, casus nominatiui & vocatiui & ablatiui, quod declinabitur sic: Nominatiuo hæc Musa. Genitiuo huius musæ. Datiuo huic musæ. Accusatiuo hæc musam. Vocatiuo o musa. Ablatiuo ab hac musa. Et pluraliter, Nominatiuo hæ musæ. Gtõ harum musarum. Datiuo his musis. Accusatiuo has musas. Vocatiuo o musæ. Ablatiuo ab his musis.

Scamnum nomen appellatiuum generis neutri, nūeri singularis, figure simplicis, casus nominatiui & accusatiui & vocatiui, quod declinabitur sic: Nominatiuo hoc scamnū. Genitiuo huius scamni. Datiuo huic scamno. Actõ hoc scamnum. Vocatiuo o scamnum. Ablatiuo ab hoc scamno. Et pluraliter

DONATVS

liter, Nominatiuo hæc scamna. Genitiuo horum scamnorum, Datiuo his scamnis. Accusatiuo hæc scamna. Vocatiuo o scamna. Ablatiuo ab his scamnis

Sacerdos nomen appellatiuum generis scōmunis, numeri singularis, figuræ simplicis casus nominatiui, & vocatiui quod declinabitur sic: Nominatiuo hic & hæc Sacerdos, Genitiuo huius sacerdotis, Datiuo huic sacerdoti, Accusatiuo hunc & hanc sacerdotem, Vocatiuo o sacerdos, Ablatiuo ab hoc & ab hac sacerdote, Et pluraliter, Nominatiuo hi & hę sacerdotes, Genitiuo horum & harum sacerdotum, Datiuo his sacerdotibus, Accusatiuo hos & has sacerdotes, Vocatiuo o sacerdotes, Ablatiuo ab his sacerdotibus.

Felix nomē appellatiuū generis oīs numeri singularis, figuræ simplicis, casus nominatiui & accusatiui & vocatiui, qđ declinabit sic: Nō hic & hæc & hoc felix, Genitiuo huius felicitatis, Datiuo huic felici, Accusatiuo hunc & hanc felicem, & hoc felix, Vocatiuo o felix, Ablatiuo ab hoc & ab hac & ab hoc felice vel felici, Et pluraliter, Nominatiuo hi & hę felices & hęc felicia, Genitiuo horum &

DE NOMINE.

rum & harum & horum felicium. Dativus
his felicibus. Accusativus hos & has felices
& hæc felicia. Vocativus o felices & o felicia.
Ablativus ab his felicibus.

Fructus nomen appellativum generis masculi
nisi, numeri singularis figure simplicis, ca-
sus nominativi & genitivi & vocativi, quod de-
clinabitur sic: Nominativus hic fructus. Geniti-
vus huius fructus. Dativus huic fructui. Accusati-
vus hoc fructum. Vocativus o fructus. Ablativus ab
hoc fructu. Et pluraliter, Nominativus hi fru-
ctus. Genitivus horum fructuum. Dativus his fru-
ctibus. Accusativus hos fructus. Vocativus o
fructus. Ablativus ab his fructibus.

Species nomen appellativum, generis femi-
nini, numeri singularis, figure simplicis ca-
sus nominativi, & accusativi quod declinabitur sic: No-
minativus hæc species. Genitivus huius spe-
ciei. Dativus huic speciei. Accusativus hæc spe-
ciem. Vocativus o species. Ablativus ab hac
specie. Et pluraliter, Nominativus hæc species
Genitivus harum specierum. Dativus his spe-
ciebus. Accusativus has species. Vocativus o
species. Ablativus ab his speciebus.

Prima declinatio quæ terminatur
literis terminalibus. Habet duas. Quas: a et s. Quot termi-
natio

DONATVS

natiões: Tres, quas: a, as, es. Da exemplū, a, vt poeta, as, vt Aeneas, es, vt Anchises. Quæ est agnitio primæ declinationis: Hæ est, cuius genitiuus & datiuus singulares, & nominatiuus & vocatiuus plurales in æ diphthongon definunt. Accusatiuus in am correptā. Vocatiuus est similis nominatiuo. Ablatiuus in a productam. Genitiuus pluralis in arum correptam. Datiuus & ablatiuus in is productam. Accusatiuus in as productum.

Secunda declinatio quot literas terminales habet: Tres, Quas: r, s, m. Quot terminationes: Sex, Quas: er, ir, ur, us, eus, um. Da exemplum, Er, vt sacer: ir, vt vir: ur, factur: us, vt dominus: eus, vt Tydeus: um vt exemplum. Quæ est agnitio secundæ declinationis: Hæc est, cuius genitiuus singularis, & nominatiuus & vocatiuus plurales, in i producta definunt. Datiuus & ablatiuus in o producta. Accusatiuus in um correptam. Quando nominatiuus in r vel in m definit, similis erit ei vocatiuus. Quando in us vs mutatur in e, vt dominus domine. Quando vero in ius, si sint propria nomina, abiecta us, fit vocatiuus in i, vt Vergilius Vergili. Et vnum appellatiuum quod est filius, o fili. Genitiuus pluralis in o-
rum

DE NOMINE.

rum correptā. Dtūs & ablatiuus in is produ-
ctā. Actūs in os productā, vel in a correptā.

Tertia declinatio quot literas termina-
les habet? Decē. Quas? A. e. o. c. l. n. r. s.
t. x. Da exemplū, a, vt poema, e, vt monile. o,
vt virgo. c, vt lac. l, vt mel. n, vt nomen. r, vt
paſ. s, vt ciuitas. t, vt caput. x, vt felix. Quot
terminationes? Septuaginta octo, vel paulo
plus. Quæ est agnitio tertiæ declinationis?
Hæc est, cuius genitiuus singularis in is corre-
ptam desinit. Datiuus in i productā. Accusa-
tiuus in em vel in im correptam. Vocatiuus
similis est nominatiuo. Ablatiuus in e corre-
ptam, vel in i productam. Nominatiuus &
accusatiuus & vocatiuus plurales in es pro-
ductam, vel in a correptam. Genitiuus plura-
lis in um vel in ium correptam. Datiuus &
ablatiuus in bus correptam.

Quarta declinatio quæ literas terminales
habet? Duas. Quas? s & u. Quot ter-
minationes? Similiter duas. Quas? us & u. us & u.
Da exemplū, us, vt manus: u, vt cornu. Quæ
est agnitio quartæ declinationis? Hæc est, cu-
ius genitiuus singularis, & nomina iu⁹ & ac-
cusatiuus & vocatiuus plurales in us produ-
ctā desinunt. Datiuus in ui productam. Ac-
cusiuius

DONATVS

cusatiuus in um correptam, Vocatiuus similis est nominatiuo. Ablatiu⁹ in u productam, Genitiuus pluralis in uum correptam, Datiuus & ablatiuus in bus correptam.

Quinta declinatio quot literas terminales habet: Vnam, Quam: s: Quot terminatiões: Similiter vnam, Quā: es productam, vt dies, Quæ est agnitio quintæ declinationis: Hæc est, cuius genitiuus & datiuus singulares in ei diuisas syllabas desinunt, Accusatiuus in em correptam, Vocatiuus similis est nominatiuo Ablatiuus in e productam, Nominatiuus & accusatiuus & vocatiuus plurales in es productam, Genitiuus pluralis in erum correptam, Datiuus & ablatiuus in bus correptam.

Grammaticæ partes quatuor sunt. Litera, Syllaba, Dictio, & oratio. Orationis autem partes sunt octo: Nomen, Pronomen, Verbum, &c. De literis est Orthographia, id est, recte scribendi ratio. De syllaba, Profodia, id est, accentus siue uoculatio, & ratio metrorum. De dictione, Etymologia, id est, uera interpretatio, ut sunt dictionaria. De oratione, Syntaxis, hoc est, cōstructio. Litera est minima pars uocis compositæ ex literis. Vel, est eius uocis, quæ scribi potest, forma. Literæ quibus utimur, sunt duæ & uiginti.

A b c d e f g i k l m n o p q r s t u x y z.

DE NOMINE.

Ex his i & u iam uocales sunt, iam consonantes: quando scilicet uocalibus in eadem syllaba præponuntur, ut Iuno, Venus, ciuitas: h, uero ut neutiq̃ litera est, ita neutiq̃ in enunciatione omitti debet. Non em̃ uocalis, quia illis aspirat. Non consonās, quia cū alia cōsonante positionē nō facit. Verg. Sic fatur la-
chrymans. K apud Latinos iudicatur superflua, cū in Græcis dictionibus tantum scribatur, ut Kalendæ. C scribit̃ in Latinis. Et præpositū e uel i, retinet uulgo nunc sonū prope qualē z, ut cella, cœlū, ciuitas, cinis. Præpositū aut̃ alijs uocalibus, k literæ sonū habet, ut caput, cocus. w nō scribit̃ in latinis uocabulis. Itaq̃ scribendū, uult⁹ non uultus. Volfangus, nō wolfgangus. Eius literę sonū olim habuit u consonans. Ex li-
teris quinq̃ sunt uocales Latine, a e i o u, & una Græca, y. Dicte quod per se uocem faciunt. Reliquę xvi. oēs sunt consonantes. Quia uocalibus consonant, cū ipse per se uocem perficere nequeant. Ex uocalibus sunt diphthongi quinq̃, æ œ au eu ei, ut æstimo, cœpi, aula, eurus, Orphei, Sed ei Græca est, quę apud antiquos in frequentissimo usu fuit, nunc aut̃ penē exoleuit. Consonātes diuidunt̃ in mutas & in semiuocales. Mutæ sunt nouem, b c d f g k p q t. Dicte, q̃ respectu aliarū literarū par̃ sonant. Semiuocales sunt septē, l m n r s x z. Ita appellatæ, quia imperfectę sunt uocales. Et diuiduntur in liquidas & in consonantes duplices. Liquidæ sunt quatuor, l m n r. Sic dicte, q̃a fluunt & quasi intereunt post mutas positæ in eadē syllaba, ut etiam syllabam præcedentem naturaliter breuem, faciunt indifferentem, ut tenebræ.

Duplices sunt duæ, x & z. Sic appellatæ, quòd pro duabus literis ponunt̃, x enim ponit̃ pro c & s,
nel

DONATVS

Syllaba uel g & s. z uero pro duplici ff. Interdum & i dupla est, quando scilicet inter duas uocales collocatur, ut maior. S sui iuris est. Ideoq; apud Græcos *μωαδλυει* appellatur. Syllaba est literarū comprehensio sub uno accentu & uno spiritu indistanter prolata. Sed abusiue ex sola uocali syllaba fieri potest, ut eo. Syllabæ ex literis infinitæ. Syllaba longa habet duo tempora, ut pax, ros, --. Breuis, unum, ut &, u.

DE DITIONE.

Dictio Dictio est uox articulata, id est, ab aliq; sensu mentis proficiscens cum aliqua significatione. Ex qua instruitur oratio, & in quam resoluitur. Dictio ex syllabis coalescit. Dictio pars orationis, uerbum, idem ferè. Nam omnis dictio in aliquam cadit orationis partem. De his itaq; est libellus præsens, uelut isagoge grammatices: quo nihil breuius, nihil succinctius apud Latinos autores inuenies, si modo temporè inuria non multis in locis mutilatus ad nos peruenisset. Quapropter uetustissimis codicibus adiuti, quæ corrupta erat, quantum licuit, restituumus. Syllaba itaq; ex literis cõstat, ut se, Dictio ex syllabis, ut secus. Ex **Oratio** dictionibus oratio conflatur, ut secus res habet. Oratio autè est cõgrua dictionum ordinatio cum sensu, ut Veritas odium parit. Eius partes sunt octo. Verù ut Latini, ita & Græci octo orationis partes habent. Sed Græci interiectionem in aduerbia, Latini articulos cõiungunt in Pronomina. In definitione nominis cum dicitur (cum casu) excluduntur quatuor partes orationis indeclinabiles & Verbum. Cum uero dicitur (proprie cõmunitèrue significans) simul & pro-nomen & participium excluduntur.

Accidètia nominis sunt, uelut satellites nominis,
 Bipet-

DE NOMINE.

Bipertita legendum est.

In eo qualitas est (ut Consentius Grammaticus ait) ut intelligamus, utrum nomen quod appositum fuerit, appellatiuum sit an propriū. Quoties em̄ quaeritur, Quale id nomen est: respondere poteris, uel proprium uel appellatiuum aut commune. Proprium autem est, quod uni tantū conuenit, ut Socrates. Appellatiuum, quod est cōmune multis, ut homo. Hanc diuisionē etiam nominis definitio satis indicat. Aut enim unius rei) Particula, rei, à sciolo quodam adiecta uidebatur. Dixisset enim postea, multarū, & non multorum.

Qualitas.

Propriū.
Appellatiuum.

Qualitatem aut quantitatem) Qualitas (ut inquit Palæmon) tribus rebus constat, ab animo, à corpore, & à fortuna. Ab animo, ut bonus, malus. A corpore, ut pulcher, turpis. A fortuna, ut pauper, diues. Quantitas autem sex modis principaliter dicitur, ut longū breue, latum, angustum, parum, multum. Collectiuum nomen est, quod cum sit numeri singularis, pluralitatem tamen includit, ut ecclesia, concio, exercitus, pars.

Quæ nomina comparantur?

Nomina adiectiua significantia accidēs, quod incrementum uel diminutionem suscipere potest, comparari possunt. Comparatio em̄ non est aliud, quam collatio rei alicuius ad aliam, cum pensulatione augmenti uel diminutionis eiusdem accidentis in utraq. Id autem commodissime explicamus per Positiuum, Comparatiuum, & Superlatiuum, ut fortis fortior ratiua. Comparatiuus cui ?)

Sub compendiosa breuitate duas regulas ponit, alteram de comparatiuo, alterā de superlatiuo, quas Gramma

Gramma

DONATVS

Genus. Grammatici obscurissimis glossulis corrumpunt. Genus ad sexus discretionē nomini accidit. Genera nominum tribus noscuntur modis: Significatiōe. Nomina enim marium, masculina sunt: mulierū fœmina. Secūdo terminatiōe, ita, in a fœminina, in es masculina. Tertio autoritate Latine loquentiū. Atq; hic qdē ut est difficilimus, ita est certissimus. Græci facilius gñā articulis discernunt, Latini potissimū adiectiuis. Porrò ineptum uidetur Genera ob attributionem distinguere. Neq; ego puto dictionem, homo, gñis communis recte dici. Quis em̄ unquā audiuit, bona homo? Neq; refert quod mulier quoq; fit homo. Nam & mulier quoq; scortū, neq; tamen scortū quis genere fœminino dixerit. Multa huiusmodi sunt, si quis studiose inquirat.

Numer⁹. Numerus dictionis forma est, quæ discretionem quantitatis facere potest, ut fortis prudēs, fortes prudentes. Græci tres numeros habent.

Figura. Figura (ait Priscia.) in dictionis quantitate comprehenditur, Vel enim est simplex, ut magnus. Vel composita, ut magnanim⁹. Vel decomposita (quam Græci *μακροσύνθετος* uocant, id est, à compositis deriuatam) ut magnanimitas.

Casus (ait idē) declinatio est noīs uel aliarū casuarū dictionū, quæ maxime fit in fine. Inter casus duo sunt recti, Ntūs & uocatiuus. Quatuor obliqui, Genitiuus, Drūs, Accusatiuus, Ablatiuus. Ntūs (ait idē Prisc.) dicit̄ casus, q̄ à generali noīe in specialia cadat, ut stilū quoq; manu cadētē rectū cecidisse possumus dicere. Vel abusiue, q̄ ab illo nascuntur oēs alij. Vel quod cadens à sua terminatiōe in alias, facit obliquus casus. Vñ casus dicantur satis eorū indicant noīa
Magi-

DE NOMINE.

Magister nomen appellatiuum &c.

In exēplis declinationū Donat^o gen^o respexit in priorib⁹ quinq[;], in postremis declinationem. Mirū autē cōpēdiū exēplorū, p̄terea declinationū. Quis em̄ succinctius tradere atq[;] itē uerius potuit? Quā caute quæ dā omittunt, quæ tenellā & adhuc rudē iuuentū turbare poterāt. His porro exēplis paucissimis, iuuentus imbuenda est, & analogia horū paulatim duccenda, neq[;] statim primo oīa promiscue inculcanda.

In declinationibus terminationes diligenti seruāda, aut in tertia saltem literę terminales. Nā q[;] illic omisse sunt, studiose ab autore factū non sine puero rū utilitate. Cū uero puer oēs oīm declinationū terminationes didicerit, inueniet facile cuiusnā declinationis sint oīa noīm. In a enim oīa primę, p̄ter neutra tertię. In b nullū est. In c duo tm̄, tertię. In d nullū latinū. In e tertię. In f g h i k nulla saltē declinabilia. In l tertię. In m secundę. In n tertię. In o tertię. In p, q nulla. In r secundę & tertię. In s literarum oīm declinationum. In t tertię. In u quartę. In x tertię. In y nullum Latinum. In z nullum.

Sacerdos in ablatiuo, tantū sacerdote. Non enim quenq[;] suspicor unquā dixisse sacerdoti in ablatiuo.

Ad cognoscendas ultimas omnium declinationū syllabas, quantę sint, norandum, omne a breue, excepto ablatiuo primę, & uocatiuo à nominibus in as. Omne i longum. Omne m breue. Omne o longum. Omnem diphthongū longam. V longū. Is omne longū excepto nominatiuo & genitiuo tertię. E omne breue, dempto ablatiuo quintę, & uocatiuo & ablatiuo primę, à nominibus in es. Omne us breue, p̄ter genitiuum singularē, & ntūm & accusatiuum &

uocati-

D. O. N. A. T. V. S.

uocatiuum plurales quartæ. Atq; ut pueri facilius af-
fuefcant obferuare fylabas longe ne fint an breues,
fuprapofuim⁹ longæ liniolâ rectam - breui, u flexâ.

DE PRONOMINE.

PRONOMEN quid eft? Pars orationis. quæ
pro nomine pofita, tantundem pene fi-
gnificat, perfonamq; interdum recipit. Pro
nomini quot accidunt? Sex. Quæ? Qualitas
Genus, numer⁹, Figura Perſona, Caſus. Qua
litas pronominum in quo eft? Duplex eft.
Quomodo? Aut em̄ finita ſunt pronomina,
aut infinita. Quæ ſunt finita? Quæ recipiunt
perſonas, ut ego tu ille. Quæ ſunt infinita?
Quæ non recipiunt perſonas, ut quis quæ quid.
Genera pronominum quod ſunt? Eadem fe-
re quæ & nominũ. Masculinũ, ut quis. Fœ-
mininum, ut quæ. Neutrum, ut quod. Com-
mune ut qualis, talis. Trium generum quod
omne dicitur, ut ego, tu, ſui. Numeri prono-
minum quod ſunt? Duo. Qui? Singularis, ut
Figuræ. hic, pluralis, ut hi. Figuræ pronominiũ quot
ſunt? Duæ. Quæ? Simplex, ut quis. Compoſi-
Perſona. ta, ut quiſquis. Perſonæ pronominum quot
ſunt? Tres. Quæ? Prima, ut ego. Secunda, ut
tu. Tertia, ut ille. Caſus item pronominum
Caſus. quot ſunt? Sex, quemadmodum & nominũ
Per

DE PRONOMINE.

Per hos enim casus omnium generum nomina, pronomina, participia inflectuntur hoc modo.

EGO pronomen finitum, generis omnis, numeri singularis, figuræ simplicis, personæ primæ, casus nominatiui, quod declinabitur sic: Ego mei, vel mihi me à me. Et pluraliter, Nos nostrum vel nostri nobis nostri vel tibi te o tu à te. Et pluraliter, Vos vestrum vel vestri vobis uos o vos à uobis.

Personæ tertiæ generis omnis utriusque numeri, sine nominatiuo & uocatio Sui sibi se à se.

Et pluraliter, Sui sibi se à se, Item relatiuum & demonstratiuum simul, Generis masculini,

Ille illius illi illum ab illo. Et pluraliter, illi illorum illis illos ab illis. Generis fœminini, illa illius illi illam ab illa. Et pluraliter, illæ illarum illis illas ab illis. Generis neutri, illud illius illi illud ab illo. Et pluraliter, illa illorum illis illa ab illis. Item minus quàm finita. Generis masculini, Ipse ipsi ipsi ipsum ab ipso. Et pluraliter, ipsi ipsorum ipsis ipsos ab ipsis.

Generis fœminini, ipsa ipsa ipsa ipsam ab ipsa, & pluraliter, ipsæ ipsarum ipsis ipsas ab ipsis. Generis neutri, ipsum ipsius ipsi ipsum ab ipso, & pluraliter, ipsa ipsorum ipsis ipsa

DONATVS

ab ipsis. Generis masculini, iste istius isti istū
 ab isto, & pluraliter, isti istorū istis istos ab
 istis. Generis fœminini, ista istius isti istā ab
 ista, & pluraliter, iste istarū istis istas ab istis.
 Gn̄is neutri, istud istius isti istud ab isto, &
 pluraliter, ista istorū istis ista ab istis. Itē ar-
 ticulare præpositiuū vel demonstratiuū Ge-
 neris masculini, Hic huius huic hunc ab hoc
 & pluraliter hi horū his hos ab his. Gn̄is fœ-
 minini, hęc huius huic hanc ab hac, & plura-
 liter hæ harum his has ab his. Generis neu-
 tri, hoc huius huic hoc ab hoc, & pluraliter,
 Is. hæc horum his hæc ab his. Item subiunctiuū
 vel relatiuum, Generis masculini, Is eius ei
 eum ab eo, & pluraliter, ei eorum eis eos ab
 eis. Generis fœminini, ea eius ei eam ab ea, &
 pluraliter, eæ earū eis eas ab eis. Generis neu-
 tri, Id eius ei id ab eo, & pluraliter, ea eorum
 eis ea ab eis. Item infinita Generis masculini,
 Quis vel qui cuius cui quem à quo vel à qui,
 & pluraliter, qui quorū quis vel quibus quos
 à quis vel à quib⁹. Generis fœminini, Quę vel
 quā cuius cui quam à qua vel à qui, Et plura-
 liter, quę quarum quis vel quibus quas à quis
 vel à quibus. Generis neutri, Quod vel quid
 cuius cui quod vel quid à quo vel à qui, & plu-
 raliter

DE PRONOMINE.

raliter, Quæ vel qua quorum quis vel quibus
 quæ vel qua à quis vel à quibus. Item posses-
 sua finita ad aliquid dicta, ex vtraq; parte sin-
 gularia. Generis masculini, meus mei meo
 meum o mi à meo, & pluraliter, mei meorū
 meis meos, o mei à meis. Generis fœminini,
 mea meæ meam o mea à mea, & plura-
 liter, meæ mearum meis meas o meæ à me-
 is. Generis neutri meum mei meo meum o
 meum à meo, & pluraliter, mea meorū me-
 is mea o mea à meis. Generi masculini, Tu **Tuus**
 us tui tuo tuum à tuo, & pluraliter, tui tuorū
 tuis tuos à tuis. Generis fœminini, tua tuæ
 tuæ tuam à tua & pluraliter, tuæ tuarum tu-
 is tuas à tuis. Generis neutri, tuum tui tuo tu
 um à tuo, & pluraliter tua tuorum tuis tua à **Suus**
 tuis. Generis masculini, suus sui suo suum à
 suo. Et pluraliter, sui suorum suis suos à suis.
 Generis fœminini. Sua suæ suæ suam à sua.
 Et pluraliter, suæ suarum suis suas à suis. Ge-
 neris neutri, suum sui suo suum à suo. Et plu-
 raliter, sua suorum suis sua à suis. Item posses-
 sua finita ad aliquid dicta ex vtraq; parte
 pluralia. Generis masculini, Noster nostri **Noster**
 nostro nostrū o noster à nostro. Et pluralit,
 nri nrōrū nostris nrōs o nostri à nrīs **Gnīs**

DONATVS

ſceminini, noſtra noſtræ noſtræ noſtram o
 noſtra à noſtra. Et pluraliter, noſtræ noſtra
 rum noſtris noſtras o noſtræ à noſtris. Ge-
 neris neutri, noſtrum noſtri noſtro noſtrū o
 noſtrum à noſtro. Et pluraliter, noſtra no-
 ſtrorū noſtris noſtra o noſtra à noſtris. Ge-
Veſter. neris maſculini, Veſter ueſtri ueſtro ueſtrū à
 ueſtro. Et pluraliter, ueſtri ueſtrorū ueſtris
 ueſtros à ueſtris. Generis ſceminini, ueſtra
 ueſtrę ueſtrę ueſtram à ueſtra. Et pluraliter,
 ueſtrę ueſtraę ueſtris ueſtras à ueſtris. Gene-
 ris neutri, Veſtrum ueſtri ueſtro ueſtrum à
 ueſtro. Et pluralit^r, ueſtra ueſtroę ueſtris ue-
Cōpoſita ſtra à ueſtris. Da horum compoſita, ut ego-
 met, tui met, ſui met, ſibi met, illhic, iſthic, illic
 cine, iſticcine, hiccine, hæccine, hoccine, idē
 (in maſculino genere productum, in neutro
 uero correptum) & quiſquis, quiſnam qui-
 ſpiam aliquis &c.

Satis clara eſt pronominiſ definitio. Pronomen
 autem dicitur, quod pro ipſo nomine ponitur. Quo-
 ties enim demonstratur, hic fecit, perinde eſt, atq; ſi
 dicas Socratem uel Donatum feciſſe, Tantundem
 enim ſignificat.

Qualitas in pronomine non aliud eſt quàm ſpe-
 cies, hoc eſt forma uel origo uocabuli. Quare & alij
 grammatici, Speciem, pronomini� accidēs ponunt.

Hæc

DE PRONOMINE.

Hæc enim primitiue species sunt, illa deriuatiue. Pro-
nomen componitur quinque modis. Primo cum no-
mine, ut huiusmodi, eiusmodi illiusmodi &c. hæc per
omnes casus simili uoce declinantur.

Secundo componitur unum pronome cum alio,
ut illhic isthic, quæ in casibus retinētibus, uariantur
tantum, præterquam in datiuo. Sic memē tete sese
ego ipse tu ipse. Tertio cum aduerbijs, ut idem, egon-
men' mihin' ecum illum. Quarto cum præpositiōe,
ut mecum tecum secum, &c. quæ tamen potius per
anastrophē prolata uidentur. Quinto cum his qua-
tuor syllabicis adiectionibus, met, cine, ce & pte, ut
egomet tūtemet suimet ipsemet, hiccine illicine, hu-
iusce illiusce, meapte tuapte suapte uestrapte nostra
pte, qui ablatiui etiam cum syllaba pte proferuntur. Quot sūt
pronoia.
Et meopte tuopte suopte profertur.

In uniuersum autem quindecim sunt pronomi-
na, quatuor ordinibus distincta, de quibus apud La-
tinos nulla dubitatio est. Primi ordinis, ego tu sui,
primitiua. Secundi ordinis, ille ipse iste hic & is. Ter-
tij ordinis, meus tuus suus noster & uester. Quarti
ordinis, nostras & uestras. Hæc septem duorum po-
steriorum ordinum, deriuatiua sunt. Deriuantur em̄
à genitiuis trium primitiuorum. Sunt tamen qui plu-
ra esse pronomina uerberant, cui & Donatus quoque
subscribit, id quod ex eius exemplis facile colligi po-
test. Atque in hunc ordinem redegerunt.

	Ego	
	Tu	
	Ille	
Finita	B iij	Quis

DONATIVS

	Primitiua.	Quis Qualis Talis Quantus Tantus Quotus Totus
	Infinita.	
Principalis Pronominis diuise	Minusquam finita	Ipse Iste Hic Is Idem Sui
	Demonstratiua	Meus Tuus Suus Noster Vester
Deriuatiua		
	Gentilia	Nostras Vestras

Primitiua dicuntur, quod non ipsa ab alijs, sed a
 illa ab ipsis originem trahunt.

Deriuatiua, quod ab alijs formentur, nomē habent.

Finita sunt, quæ certam personam denotant.

Infinita sunt, quæ personam certam non reci-
 piunt.

Minus

DE PRONOMINE.

Minus quam finita, quæ certis & incertis personis adaptari possunt.

Possessiva appellantur pronomina, quod aliquid possidere ostendunt. Nam cum dico, meus aut tuus definitio aliquid meum aut tuum esse.

Pronominum quoque hæc relativa sunt, hæc demonstrativa, hæc relativa & demonstrativa simul.

Relativa tantum sunt tria, Sui, is, & ipse.

Demonstrativa tantum quatuor, ego, tu, hic & iste

Demonstrativum & relativum simul, unum ille.

Relativa dicta sunt, quod rem dictam referunt.

Demonstrativa dicuntur pronomina, quod demonstrantis significationem habent, remque presentem notant, ut hic hæc hoc. Hæc & articuli dicuntur, quoniam nominibus coartantur coniungunturque. Inter articulos & pronomina hoc interest: Pronomina, declinantur sola: Articuli, iuncti nominibus, ut hic maritus hæc uxor, huius uxoris.

Sed articuli neque pronomina sunt (ut ait Lanci-
lotus) neque alterius cuiusvis partis orationis, quemadmodum syllabice adiectiones.

Sed iam ad ea quæ corrupta habebantur nos convertamus, Generis masculini, ipse ipsius & cæterum. Omissum erat, Item minus quam finita. Testantur hoc codices antiquissimi. Tu quoque si Donati verba observes facile animadvertes ita rem habere. Præmittit enim suam cuique pronomini proprietatem. Postea autem, cum pronomen, quis inflectitur, præmittendum non est. Item minus quam finita, sed item infinita, quod & Donati exempla indicant. Inquit enim circa initium de pronomi-

DONATVS

ne. Quæ sunt infinita? Quæ non recipiunt personas, ut quis quæ &c. Neq; moueri debes quod in initio duas tantum pronominis qualitates posuerit, finitam scilicet & infinitam, iam aut tertiã interponat. finita enim sunt & minus insuper. non aut finita tm, aut minus quã finita tm. Nã certis simul & incertis personis applicari possunt, ac primam secundamq; personam recipiunt, & uel de absenti dici poterunt.

Da horum composita) illhic isthic scribendum. Idem in masculino genere productũ, in neutro uero correptum, ut quisquis &c. Quis hunc locũ nõ censeret deprauatum? Hunc nos distinctionibus & particulæ, ut, in &, commutatione, dilucidiorẽ reddimus. Verum si (id quod antiquus ille codex uidebatur indicare) hoc pacto textum continues, In neutro uero correptum. Sed composita pronomina secundum formam nominum ex ea parte declinãtur, quia pronome fuerit casus ntĩ, aut si ex duobus nominatiuis fuerit cõposita, ex utraq; parte declinabunt. cuius rei exẽpla sunt hæc, quisquis, quisnam &c. rursum recte dixeris. Sed cum utrunq; recte dicatur, nihil immutauimus. Tu tamen & secundam Donati æditionem consule.

VERBUM quid est? Pars orationis cum tempore & persona sine casu agere aliquid aut pati aut neutrum significans. Verbo

Accidẽtia
uerbi.

quot accidunt? Septẽ. Quæ? Qualitas, coniu-
gatio, genus, numerus, figura, tempus & per-
sona. Qualitas uerborum in quo est? In mo-
dis et

DE VERBO.

dis & in formis. Modi qui sunt: Indicatiu⁹,
 vt lego. Imperatiuus, vt lege. Optatiuus, vt
 vtinam legerem. Cōiunctiuus, vt cum legā.
 Infinitiuus, ut legere. Impersonalis, vt legi-
 tur. Formę verborum quot sunt: Quatuor.
 Quę: Perfecta, vt lego. Meditativa, vt lectu-
 rio. Frequentatiua, vt lectito. Inchoatiua, vt
 feruesco, calesco. Coniugationes verborum Coniuga-
tio pria.
 quot sunt: Tres. Quę: Prima in a, Secunda
 in e, Tertia in i. Prima quę est: Quę in indi-
 catiuo modo, tempore præsentis, numero sin-
 gulari, secunda persona, verbo actiuo & neu-
 trali a productam habet ante nouissimā lite-
 ram s. Passiuo communi & deponenti, ante
 nouissimā syllabam ris, vt amo amas, amor
 amaris. Et futurum tempus eiusdem modi
 in bo & in bor syllabā mittit, vt amo ama-
 bo, amor amabor.

Secunda quę est: Quę in indicatiuo mo- Secunda.
 do, tempore præsentis, numero singulari, se-
 cunda persona, verbo actiuo & neutrali, e pro-
 ductam habet ante nouissimam literam s.
 Passiuo communi & deponenti, ante nouis-
 simam syllabam ris, vt doceo doces, doceor
 doceris. Et futurum tempus eiusdem modi
 in bo & in bor syllabam mittit, vt doceo do-
 cebo,

DONATVS

Tertia cebo, doceor docebor. Tertia quæ est: Quæ in Indicatiuo modo, tempore præfenti, numero fingula i, secunda persona, verbo actiuo & neutra i, i correptam veli productam habet ante nouissimam literã. Passiuo, communi & deponenti pro i litera e correptam vel i productam habet ante nouissimam syllabam ris, vt lego legis, legor legeris, audio audis, audiris. Et futurum tempus eiusdem modi in am & in ar syllabam mittit, vt lego legã, legor legar, audio audiã, audior audiar. Vbi possunt hæc discerni: Hæc in imperatiuo & in infinitiuo modo statim discerni possunt: utrum i literam correptam habeant an productam. Nam i litera correpta si fuerit, in e conuertitur, producta si fuerit, non mutatur. Est quãdo tertia coniugatio futurum tempus non in am & in ar tantum, sed etiam in bo & in bor syllabã mittit interdum, cū i literam correptam non habuerit, sed pductã, vt eo is ibo, queo quis quibo, eã vel queã.

Genus. Genera verborum quot sunt: Quinq; Quæ: Actiua, Passiua, Neutra, Deponẽtia, & communia. Actiua quæ sunt: Quæ in o desinunt, & accepta r litera faciunt ex se passiua, vt lego legor. Passiua quæ sunt: Quæ in r desinunt, & ea

DE VERBO

& ea dempta redeunt in actiua, vt legor lego.
 Neutra quæ sunt: Quæ in o desinunt vt actiua,
 sed accepta r litera, latina nõ sunt, vt fito cur
 ro, nam fito curror nõ dicitur. Sunt præterea
 neutropassiuua vt gaudeo gaudes gauisus sum,
 soleo soles solit⁹ sum, Fio tis factus sum, Moe
 reo moeres moestus sum. Deponentia quæ
 sunt: Quæ in r similiter desinunt, vt passiuua:
 sed ea dempta latina nõ sunt, vt luctor loqr
 sequor nascor & orior. Cõmunia quæ sunt:
 Quæ in r similiter desinunt vt deponentia, sed
 in duas formas cadunt, agentis & patientis,
 ut osculor criminor. Dicimus enim, osculor
 te, osculor à te, criminor te criminor à te. Nu
 meri verborum quot sunt. Duo. Qui: Singu'a
 ris. vt lego. Pluralis, vt legimus. Figuræ ver
 borum quot sunt: Duæ. Quæ: Simplex, vt le
 go, Composita, vt negligo. Tempora ver
 borum quot sunt: Tria, quæ Præsens, vt le
 go. Præteritum, vt legi. Futurum vt legam.
 Quot sunt tempora in declinatione verbo
 rum: quinq;. Quæ: Præsens, ut lego. Ptm̃ imp
 fectum, vt legebam: Ptm̃ perfectum, vt legi. Ptm̃
 plusquamperfectum, vt legeram: Futurum vt le
 gā: Personæ uerborum quot sunt: Tres: quæ:
 Prima, vt lego: Secunda, ut legis. Tertia ut legit,
Personæ

Verbum

DONATVS

Verbum à uerberatu aëris, ut ait priscia, dicitur, quoniam eo precipue & frequentius in oratione utimur. Inter uerbum & nomē hoc interest, q̄ uerbum dicit factum dictū uel personę: Nomen uero ipsam personam. Præterea, uerbum tempus habet, caret autem casibus. Nomen contra, casus habet, non tempus. Omne autem uerbum uel actiue significat, ut lego, percutio: Vel passiue, ut legor, percutior: Aut neutrum, ut sto. Atq; hæc quidem unica definitione Donatus perstrinxit,

Modus.

Modi sortiuntur nomen ab eo quod suis significationibus indicant. Indicatiuus enim indicantis significationem habet, ut scribo. Imperatiuus sonum habet imperantis, ut scribe. Optatiuus, q̄ per ipsum optamus, ut utinam scriberem. Coniunctiuus, quod ei quid coniungitur ut plena sit locutio. Si enim dixerō: Cum clamem, p̄det sensus. At si dicam: Cum clamem quid me tacere asseris? perfectus est sensus. Vniuniformem autem declinationem (ait Diomedes) perfecti & futuri temporis in hoc subiunctiuo, numero plurali, accentus distinguunt. Perfectum em̄ acuto accentu declinatur, Futurum circumflectitur, ut perfecto cum dixerim⁹. Futuro, cum dixerimus. Id & poëtarū autoribus facile probari potest. Quid. 6. Meta. Haustus aquæ mihi nectar erit, uitamq; fatebor Accepisse simul, uitam dederitis in undis, hoc est simul cum potu uitam præstabitis. Idem in Pontico lib. 4. Cum gelidam Thracen, & opertū nubibus Hamum, Et maris Ionij transferitis aquas. Idem ibidem: Copia nec uobis ullo prohibente uidendi Consulis ut limen contigeritis erit. Accedit aut̄ huius futuri significatio tam prop̄ ad præteriti significantiam in

DE VERBO.

am in quibusdam locis apud autores, ut non facile discernas.

Infinitiuus dicitur, quod personas numerosq; partium definiat, et si tempus determinet, ut legere legisse.

Impersonalis, quia indiget uel nois uel pronois persona, ut legitur: addendum uel a me, uel a Socrate.

Formae uerborum a Laurentio Valla aliter constituantur lib. I. Inchoatiua enim uerba, ipse meditatiua, i. exercitatiua uocat, ut caleseo. Quae hic meditatiua, Valla desideratiua uocat, ut esurio, lecturio.

At coniugationes Donatus ex secunda persona praesentis temporis indicatiui distinguit, propter uerbum dare, quod a ubiq; corripit praeter eam personam. Est ergo a primae, e secundae, i tertiae. Verum si imperatiuum inspexeris, commodissime quatuor fuerint. Prima in a, Secunda in e longu, Tertia in e breue, Quarta in i longum. Infantiui tamen potissimum pueris apperunt negotium. Futurum primae ac secundae coniugationis est in bo, Tertiae ac quartae in am. Sed etiam in bo & bor syllaba mittit interdum, cum i literam correpta non &c.) Interdum dicit, quoniam iam id in uerbis quartae coniugationis tantum contingit, ut seruiam uel seruibo, uinciam uel uincibo, uincar uel uincibor, Sed non in omnibus: Quidam enim (ait Donatus in secunda additione) refutantes negant in bo & in bor rite exire posse tertiae coniugatione, nisi ab eo uerbo, quod in prima persona indicatiui modi, temporis praesentis, numeri singularis, e ante o habuerit, ut eo queo, eam queam, ibo quibo, & passiuo, queor quear, uel quibor, & si qua sunt similia.

Genera uerborum alij significationes uocant. Donatus genera ex terminatione, non ex significatione distinguit.

DONATVS

distinxit. Omne enim uerbū uel in o uel in or terminat. In o actiua & neutra. In or passiuā, cōmunia & deponētia. Actiua accipiunt r, neutra non accipiunt. Ita passiuā dimittūt r. Cōmunia & Deponētia nequaquam. Porro commune & actiue & passiuē significat. Deponens alterā significatiōnē tantū habet. Neutropassiuā aut sunt, quę in præsenti declinantur ut neutra uel actiua, in p̄terito uero ut passiuā. Dicimus enim, gaudeo gaudes gaudet, ut doceo es et. In p̄terito uero non gaudui ut docui, sed gauisus sum ut doctus sum à doceor. Deponens tamē sicut & neutri, diuersas significatiōnes habet. Actiua igitur (inquit Prisc.) passiuā & cōmunia, certam & p̄finitā habent significatiōnem: Neutra uero & deponētia, uariā. Sūt tñ uerba quę in uoce actiua significāt passiue, ut Væneo. i. uenū eo, hoc est, uēdo. Vapulo. i. p̄cutior. Exulo. i. in exiliū relegor. Fio, fact^o sum. i. nascor.

DE ADVERBIO.

Ad uerbiū quid est? Pars orationis, q̄ adiecta ŷbo significatiōnē eius explanat atq; implet. Ad uerbiū q̄t accidūt: Tria. Quę: Significatio, cōpatio & figura. Significatio aduerbiorum in q̄ est: Quia sunt aduerbia aut loci, aut tēpis, aut nūeri, aut negādi, aut affirmādi, aut demōstrādi, aut optādi, aut hortādi, aut ordinis, aut interrogādi, aut similitudinis, aut q̄litas, aut q̄ntitas, aut dubitādi, aut p̄sonalia, aut uocādi, aut respondēdi, aut

sepa-

DE ADVERBIO.

separandi, aut iurandi, aut eligendi, aut con-
 gregandi, aut prohibendi, aut euent^o, aut cō-
 parandi. Da aduerbia loci, vt hic, vel ibi, illic,
 inde, intró, vel foras. Da temporis, vt hodie,
 heri, nūc, nuper, cras, aliquando, olim, iam,
 tunc, cū, dum, mane, sero, semper. Da nume-
 ri, vt semel, bis, ter, quaf. Da negādi, vt haud,
 non, neque. Da affirmandi, vt, etiam, quidni,
 certe. Da demonstrandi, vt, en, ecce. Da optā-
 di, vt vtinam, ósi. Da hortandi, vt eia, age.
 Da ordinis, vt deinde, deinceps. Da interro-
 gandi, ut cur, quare, quamobrem. Da simili-
 tudinis, vt quasi, ceu, sicut, sicuti, velut, veluti,
 tanquam, vt, vti. Da qualitatis, vt docte, pul-
 chre, fortiter, viriliter, bene, male. Da quan-
 titatis, vt multum, parum, modicum, nimi-
 um, minimum, valde. Da dubitandi, vt for-
 san, forsitan, fortassis, vel fortasse, fortuitu.
 Da personalia, vt mecum, tecum, secum, no-
 biscum, vobiscum. Da vocandi, vt o, heus.
 Da respondendi, vt hem. Da separandi, vt
 seorsum, retrorsum. Da iurādi, vt ædepol, ca-
 stor, hercle, mediusfidius. Da eligendi, vt po-
 tius in eo. Da congregandi, vt simul, una, pa-
 riter. Da prohibēdi, vt ne. Da euent^o, vt for-
 te, fortuitu. Da cōparandi, ut magis, minus
 vel tam

DONATVS

Cōpatio. vel tam, maximum, minimum. Comparatio aduerbiorum in quo est: In tribus gradibus comparationis, scilicet, Positiuo, Comparatiuo & Superlatiui. Da aduerbia positiui gradus, vt docte. Da comparatiui gradus, vt doctius. Da superlatiui gradus vt doctissimū vel doctissime. Figuræ aduerbiorū

Figuræ.

quot sunt? Duæ. Quæ? Simplex vt docte, prudēter. Cōposita vt indocte, imprudēter. Aduerbia localia sunt hæc, vel in loco, vel de loco, vel ad locū, vel per locū. Sed in loco & de loco eandē significationē habēt, vt int^o sum, int^o exeo, foris sum, foris venio. Ad locū autē & per locum, aliā significationē habēt, ut intro eo, foras exeo. De int^o autē & de foris sic nō dicitur, quomodo nec dicimus, ad foras uel in foras. Per locū autē, vt hac, illac, istac.

Aduerbum unde dicatur nomen indicat: eius enim significatio uerbis adiicitur. Nam ut adiectiuum nomen declarat substantiuum, ita aduerbum uerbo additum, eius significationem perficit. Non enim percipimus qualis homo sit, nisi addas adiectiuum, ut homo iustus, homo pius. Ita legere quoque contigit uel bene uel male. Recte igitur Donatus aduerbium definiuit per significationem. Est enim potissimum in aduerbio significatio.

Interrogādi) habebāt exēplaria, præsertim, interrogādi aduerbiū, sed q̄s nō aduerteret mendā fuisse. Vocan-

DE ADVERBIO.

Vocandi aduerbia sunt ó & heus. Respondendi, autem hem. Atq; hic uitium erat. Hem enim respondendi inuenitur apud Comicos. Nam aliud apud Latinos non facile inuenies, quanquam apud Terentium Simoni interroganti Dauus respondet, ita. Item in Eunuchis in una scena ter reperies, sic. Græci habent *vai* quod nostra ætate doctissimi uertunt etiam. Latini libentius per uerba respondent, ut legisti in *legi*. Ita in reliquis

Comparandi) Magis & tam, particulae sunt à positiuo non discedentes. Erat quoq; hic locus corruptus.

Comparantur autem aduerbia, quoties nomina à quibus ueniunt, comparantur. Et quoniam aduerbia (ut Donat^o inquit) etiam sunt, quae per oēs gradus ire non possunt, ideo his ad augendā significationem pro comparatiuo & superlatiuis magis & maxime coniungimus: ad minuendam minus & minime.

Aduerbia localia) Enumerat Valla alia localia aduerbia, quatuor differentias habentia quae sunt uel in loco, ut Hic isthic illic. Vel de loco, ut hinc isthinc illinc. Vel ad locum, ut huc istuc illuc. Vel per locum, ut hac istac illac.

	hic	Isthic		Illic
personæ	hinc	isthinc	Tertiæ	Illinc
primæ	huc	istuc		illuc
	hac	istac		illac

De loco & in loco eandem habent significationem, quod aduerbium de loco sic dicitur (ut ait Donatus in secunda ædificatione) quasi in loco, & idem aduerbium diuersis uerbis constructum, iam in loco, iam de loco appellationem fortitur, ut foris sum, in loco, foris uenio, de loco aduerbium est.

C Dicimus

DONATVS

Dicimus enim ad foras) Quis nisi omnino stultus
pidus non intelligeret hunc locum, fuisse uel corru-
ptissimū, si hæc nostra cū exemplarib⁹ reliquis cōferat.

Deintus autem & de foris non dicitur, quoniam
prepositiōes se aratim sponi non possūt aduerbis.

DE PARTICIPIO

Participium quid est? Pars oratio-
nis, partem capiens nominis par-
temq; verbi. Recipit enim à nomi-
ne genera & casus, à verbo, tempo-

Acciden- ra & significationes, ab utroq; numerum &
tia prepo figurā. Participio quot accidunt? Sex. Quæ?
sitionum. Genus, Casus, Tempus, Significatio, Nume-
Genus. rus, & figura. Genera Participiorum

quot sunt? Quatuor. Quæ? Masculinum, ut
hic lectus. Fœmininum, ut hæc lecta. Neu-
trum, ut hoc lectum. Omne, ut hic & hæc &
Casus. hoc legens. Casus participiorum quot sunt?

Sex. Qui? Nomina tiuus, ut hic & hæc & hoc
legens. Genitiuus, ut huius legentis. Datiuus
ut huic legenti. Accusatiuus, ut hunc & hanc
Tempus. legentem, & hoc legens. Vocatiuus, ut o le-

gens. Ablatiuus ab hoc & ab hac & ab hoc
legente vel legenti. Tempora participiorū
quot sunt? Tria. Quæ? Præsens, ut legens.
Significa Præteritum, ut lectus. Futurum vt lecturus
rio. vel legendus. Significationes participio-
rum

DE PARTICIPIO.

rum in quo sunt: Quia ab actiuo verbo duo participia veniunt, præsens & futurum, vt legens lecturus. A passiuo quot: Duo. Præteritum & futurum, vt lectus legendus. A neutro quot: Duo sicut ab actiuo, præsens & futurum, vt stans staturus. A deponenti quot: Tria. Quæ: Præsens, præteritum, & futurum, vt loquens, locutus, & locuturus. A communi quot: Quatuor. Quæ: Præsens, præteritum, & duo futura, vt criminans, criminatus, criminaturus vel criminandus. Numeri participiorum quot sunt: Duo. Quæ: Singularis, vt hic legens. Pluralis, vt hi legentes. Figuræ participiorum quot sunt: Dux. Quæ: Simplex, vt legens. Composita, Figuræ vt negligens.

Legens participium, veniens à verbo actiuo, temporis præsentis, generis omnis numeri singularis, figuræ simplicis, casus nominatiui, & accusatiui, & vocatiui, quod declinabitur sic. Nominatiuo hic & hæc & hoc legens. Genitiuo huius legentis. Datiuo huic legenti. Actiō hunc & hanc legentē & hoc legens. Vocatiuo o legens. Ablatiō ab hoc & ab hac & ab hoc legente vel legenti. Et pluraliter. Nō hi & hę legentes & hæc

DONATVS.

legentia. Genitiuo horum & harum & horum legentum vel legentium. Datiuo his legentibus. Accusatiuo hos & has legentes & hæc legentia. Vocatiuo o legentes & o legentia. Ablatiuo ab his legentibus.

Lecturus participium ueniens à verbo actiuo, temporis futuri, numeri singularis, figuræ simplicis, casus nominatiui, quod declinabitur sic: Nominatiuo hic lecturus hæc lectura, hoc lecturum, Genitiuo huius lecturi lecturæ lecturi, Datiuo huic lecturo lecturæ lecturo. Accusatiuo hunc lecturum, hanc lecturam, hoc lecturum. Vocatiuo o lecture lectura lecturum. Ablatiuo ab hoc lecturo, ab hac lectura, ab hoc lecturo. Et pluraliter. Nominatiuo hi lecturi hæc lecturæ, hæc lectura, Genitiuo horum lecturorum, harum lecturarum, horum lecturorum. Datiuo his lecturis. Accusatiuo hos lecturos, has lecturas, hæc lectura. Vocatiuo o lecturi, lecturæ, lectura. Ablatiuo ab his lecturis.

Lectus participium ueniens à verbo passiuo, temporis præteriti, numeri singularis, figuræ simplicis, casus nominatiui, quod declinabitur sic: Nominatiuo hic lectus, hæc lecta, hoc lectum, Genitiuo huius lecti lectæ lecti

DE PARTICIPIO.

lecti. Dativus huic lecto lectæ lecto. Accusativus hunc lectum hanc lectam hoc lectum. Vocativus o lecte lecta lectum. Ablativus ab hoc lecto ab hac lecta ab hoc lecto. Et pluraliter Nominativus hi lecti, hæ lectæ, hæc lecta. Genitivus horum lectorum, harum lectarum, horum lectorum. Dativus his lectis. Accusativus hos lectos has lectas hæc lecta. Vocativus o lecti lectæ lecta. Ablativus ab his lectis.

Legendus participium veniens à verbo passivo, temporis futuri, numeri singularis, figuræ simplicis, casus nominativi, quod declinabitur sic. Nominativus hic legendus hæc legenda hoc legendum. Genitivus huius legendi, legendæ, legendi. Dativus huic legendi, legendæ, legendo. Accusativus hunc legendum, hanc legendam, hoc legendum. Vocativus o legende, legenda, legendum. Ablativus ab hoc legendo ab hac legenda ab hoc legendo. Et pluraliter. Nominativus hi legendi, hæc legendæ, hæc legenda. Genitivus horum legendorum harum legendarum horum legendorum. Dativus his legendis. Accusativus hos legendos, has legendas, hæc legenda. Ut o legendi legende legenda. Ablativus ab his legendis. Participium à re ipsa, hoc est, à participando, non

DONATVS.

men habet. Verbi enim & nominis est participi-
 Est etiã participium nominis uerbiq; gratia inuen-
 tum. Nam cum uerbum nomini adherere debeat,
 idq; fieri nequeat nisi in nominatiuo manente eadem
 persona, participiũ uicem uerbi subit per obliquos
 casus, ut prudens homo loquitur. In nominis homo
 obliquis, quia uerbum adungi non potest, subroga-
 tur participium, ut hominis loquentis uerba audiui.
 Ita & per ceteros obliquos.

Tempora quæ uerbis, eadem & participijs acci-
 dunt. Præsens temporis participia formantur à pri-
 ma persona præteriti imperfecti, mutando bam in
 ns in omni coniugatione, ut amabam amans, doce-
 bam docens &c. Exceptis eo & queo,
 Latina lingua ab integro uerbo dũtaxat quatuor ha-
 bet participia, cum Græci habeant, xix. Duo apud
 Latinos actiue significant, præsens & futurum in
 rus. Duo item passiue, præteritum ac futurum in d.
 Ab actiuis, passiuis, ac neutris bina, à deponentibus
 terna, nonnuquam quaterna, à communibus item
 quaterna descendũt, participia. Participiorum decli-
 natio eadem quæ & nominum, quanquam in quar-
 ta quintaq; nulla reperiantur.

Participiorũ præteriti temporis terminationes tres
 sunt, rus, sus, xus. Formanturq; ab ultimo supino ad-
 dita s. & correpta, u, ut amatu amatus, doctũ doct^o
 &c. Excipitur mortuus à morior. Futuri temporis
 participia quæ in rus terminantur, fiunt ab extremo
 supino addita rus, ut amatu amaturus, lectũ lecturus
 &c. In dus autẽ eiusdem tẽporis participia à genitiuo
 participij præsentis fiunt, tis finali in dus mutata, ut
 docens docentis docendus & cætera,

Participio

DE CONIUNCTIONE.

Participiorum significationes à uerborum quinque generibus enascuntur. Tot namque sunt participiorum significationes, quot uerborum genera.

DE CONIUNCTIONE.

Coniunctio quid est? Pars orationis, annectens, ordinansq; sententiam. Cōiunctioni quot accidūt? Accētia
conijunct. Tria. Quæ? Potestas, Figura et Ordo. Potestas coniunctionum quot species habet? Quinq; Quas? copulatiuas, disijunctiuas, expletiuas, causales & racionales. Da copulatiuas, ut &, que, quoque, at, atque, ac, atq;. Da disijunctiuas, ut aut, ue, vel, ne, nec, an, neq;. Da expletiuas, ut quidem, equidem, saltem, uidelicet, quàm, quamuis, quoq;, autem, porro, licet, tamen, uerumtamen. Da causales, ut si, et si, etiam si, siquidem, quod, quando quidem, quin, quinetiam, quatenus, fin, seu, siue, neu, neue, nam, namq;, ni, nisi, nisi si, ne, sed interea, quamobrem, præsertim, item, itēq;, cæterum, alioquin, præterea. Da racionales, ut ita, itaq;, enim, etenim, enūuero, quia, quapropter, quoniam, quidem, quippe, nempe, ergo, ideo, igitur, scilicet, propterea, uidelicet, idcirco. Figura. Figuræ coniunctionū q̄t sunt? C iij Dux, Quæ? Siplex ut nā, Cōposita ut nāq;.

DONATVS.

Ordo cōiunctionū in quo est: Quia aut præpositiua cōiunctiōes sunt, vt at, ac, ast. Aut subiunctiue, vt quæ, ve, ne. Aut communes vt ergo, ideo, igitur.

Cōiunctio dicitur, quod sensus sententiasq; cōiungit. Per se virtutis nullius est, in filo autem orationis, quasi glutinum quoddam exhibet.

Copulatiue dicuntur, quia sensus personasq; cōnectunt, ut Cicero & Quintilianus rhetores fuisse.

Disiunctiua distingunt personas, ut uel Cato uel Cicero hæc scripsit. Et quamuis disiungunt tamen à communi omnium cōiunctionum ui, cōiunctiōnes dicuntur. Nam & si res separent, sensus tamen cōnectunt. Ex cōiunctiōibus disiunctiuis, an, interrogat, sed, aut, non interrogat. Ne; uero semper præcedit, an, ut. Estne hic parens tuus, an ille. Tūne, an ego. Aurū ne est, an aurichalcum, quæ non recte per uel dixeris, estne hoc aurū uel stannum. Expletiua rem propositā explet, ut si dicere nolis, saltem aduerte. Si enim solum dixerit, aduerte, arguit quod non aduertat. Cum autem dicit, saltē aduerte, arguit quod nihil omnino aduertat. Hæc tamen et inter alias species inueniuntur. Et ferè quæcunq; cōiunctiōnes ornatus uel metri causā, nulla significationis necessitate ponuntur, hoc nomine nūcupantur, ut si dicam: Aeneas uero & pius & fortis fuit, expletiua est: quia & si tollatur uero, significationis integra manet. Hæc ferè Priscianus. Causales dicuntur à causa, qua quid facere constituo, Vel quod causam antecedentē ostendunt, idest, res in causa antecedente euenientes significant, ut doctus sum, nam legi.

Rationa-

DE PRAEPOSITIONE

Rationales coniunctiones appellantur à ratione, qua quisq; in faciēdo utitur. At diomedes sic: Ratiocinatiuæ dictæ sunt, quod quanc; rem præposita ratione confirmāt, ut lucet, igitur dies est. Pri. sic: Collectiuæ siue rationales sunt, quæ per illationem colligunt supradictū, id est, ratione confirmant: Cic. pro Ligario: Habes igitur, quod est accusatori maxime oprandum, confitentem reum.

Ordo coniunctionum (ut inquit diomedes) triplici genere seruandus est. Nam quædam sunt quæ semper præponuntur, ut at, ast, aut, ac, uel, nec, neq;, si, cum, sin, seu, siue, ni. Aliæ quædam semp supponuntur siue postponuntur, ut q;, ne, quidem, quoq;, autem. Reliquæ penè omnes, indifferenter præponi & supponi possunt.

Mirum uero quàm ornent orationem coniunctiones, si suo quæq; loco ponatur: mirificeq; ex ijs splendescit contextus: quando oratio ex ijs etiam uel coniuncta, uel diuisa dicitur.

DE PRAEPOSITIONE.

Prepositio quid est: Pars orationis quæ præposita alijs partibus in oratione, significationem earum, aut cõplet, aut mutat, aut minuit. Præpositioni quot accidūt: Vnum. Quod: Casus tantum. Quot casus: Duo. Qui: Accusatiuus & ablatiuus. Da præpositiones casus accusatiui vt ad, apud, ante, aduersum, cis, citra, circum, circa, contra, erga, extra, inter, intra, infra

Acciden.
præpositi
onis.

Accusati.
xxx.

DONATVS.

infra, iuxta, ob, pone, per, prope, propter, secundum, post, trans, vltra, præter supra, circiter, usq; , secus, penes. Quomodo? Dicim⁹ enim, ad patrem, apud villam, ante ædes, aduersum inimicos, cis rhenum, circa forum, circum vicinos, circa templum, contra hostes, erga propinquos, extra terminos, inter naues, intra mœnia, infra tectum, iuxta macellum, ob augurium, pone tribunal, per parietem, prope fenestram, propter disciplinam, secundum fores, post tergum, trans ripam, vltra fines, præter officium, supra cœlum, circiter annos, usq; oceanum, secus viam, penes arbitros. Da præpositiones casus ablatiui, vt à, ab, abs, cum, coram, clam, de, e, ex, pro, præ, palā, sine, absq; , tenus, Quomodo? Dicimus enim, à domo, ab homine, abs quolibet, cum exercitu, coram testib⁹, clam custodibus, de foro, e iure, ex præfectura, pro clientibus, præ timore, palam omnibus, sine labore, absq; iniuria, tenus pube, quod nos dicimus pube tenus. Da præpositiones vtriusq; casus, vt in, sub, super, & subter. Quando accusatiuo casui seruiunt? Quando nos vel quoslibet ad locum ire isse vel ituros esse significamus. Quando ablatiuo casui seruiunt.

Ablatiui
XV.

Vtriusq;
casus præ
positiones
quatuor.

Quando

DE PRAEPOSITIONE.

Quando nos vel quoslibet in loco esse, vel
 fuisse, vel futuros esse significamus. In accu-
 satiui casus, vt, Itur in antiquam sylvam. In
 ablatiui casus, vt, Stans celsa in puppi. Sub
 accusatiui casus, vt, Postesq; sub ipsos Nitun
 tur gradibus. Sub ablatiui casus, vt Arma ^{Sub}
 sub aduersa posuit radiantia quercu. Super ^{Super.}
 quam vim habet? Vbi locum significat, ma-
 gis accusatiuo, quàm ablatiuo casui seruit.
 Vbi vero mentionem alicuius rei facimus,
 ablatiuo tantum, ut, Multa super Priamo ro-
 gitans, super Hectore multa, hoc est de Pria- ^{In.}
 mo & de Hectore. In quam vim habet? Etiã
 tunc accusatiuo casui seruit cum significat
 contra, vt, in adulterum & in desertorẽ. Sub ^{Subter.}
 ter quam vim habet? Eandem quam & supe-
 riores ad locũ, & in loco significantes. Quæ ^{Insepara-}
 praepositiones sunt, quæ à dictionibus sepa- ^{biles præ-}
 rari nõ possunt: Vt di, dis, re, se, an, con. Quo ^{positiões.}
 modo? Dicimus enim, Diduco, distraho, re ^{VI.}
 cipio, secubo, amplector, congregior. Quæ
 sunt q̄ cõiungi nõ possũt, Apd' et penes. Quæ
 coniunguntur & separantur? Reliquæ pene
 omnes.

Ex præpositio à re sortita nomen, quod ceteris orati-
 onis partibus præponatur. Idq; bifariam. Aliquãdo
 vt eadem

DONATVS

ut eadem fiat oratiois pars, ut doctus, indoctus. Aliquando iuntaxat per constructionem, ut apud Senatum. Neque enim hic una pars est, sed duæ. Illud compositionem uocant, hoc appositionem. Præposita igitur alijs partibus (secundum Donatum) per compositionem, significationem earum aut complet, ut facio, perficio, aut mutat, ut felix, infelix, aut minuit, rideo, subrideo. Atque ideo hæc præpositionis definitio magis conuenit præpositionibus, quatenus alijs orationis partibus per compositionem præponuntur, quam cum per appositionem. Itaque à Prisciano hunc in modum definitur: Præpositio est pars orationis indeclinabilis, quæ præponitur alijs partibus orationis uel appositione, uel compositione.

In uniuersum undequinquaginta præpositiones separabiles sunt. Triginta cum accusatiuo cõstruuntur. Quindecim cum ablatiue. Quatuor cum utroque: Inseparabiles sex sunt, quæ à dictiõib⁹ separate, nihil significat.

Magna in præpositionibus uis est, quam qui nõ intelligit, non speret unquam se latine locuturum. Relatiue sunt pleræque. Cis & trans de longiore spatio, ut Cis & trans renum. Gallia cisalpina ac transalpina. Citra ac ultra ferè de breuiore spatio, ut Citra fori, ultra terminum. Intra et extra, Infra & supra, Super & subter. Supra de longiore spatio dicitur, ut supra nos uolant nubes. Super de breui, ut super lapidem. Ita eorum relatiua, Infra nos sunt inferi. Subter me scamnum. Contra hostilis est præpositio. Erga plerumque amicitia. Secundum flumen natat, qui secundo flumine. Præter officium est, quod secus quam officium postulabat. Ita præter ius & fas, ac præter honestatem dicimus. Secus uiam rarum est. Notandum au-

DE INTERIECTIONE.

dum autem quoties præpositiones carent casibus, tunc esse aduerbia, ut secus res habet atq; dicis. Natus est annos duodecim aut circiter. Clam hoc fecit, palam locutus est & cætera. A præponitur dictionibus incipientibus à consonantibus, ut à Deo, à Paulo, à me, à te. Ab præponitur dictionibus incipientibus à uocalibus, ut ab Aristotele, ab homine. Præterea ab l & r, & i consonante, ut ab lege, ab legatis, ab rege, ab Ioue. Abs deniq; dictionibus à t & q incipientibus, ut abs te, abs Tito, abs quibus apud Terentium. In, sub, super, et subter. In templum eo, si non dum sum in templo. In templo eo, posteaquam sum intus. Ponito sub mensam, iacet sub mensa. Subter scamnum abscondit, & subter scamno depositum iacet. Super saxum locui, sedet super saxo.

DONATVS DE INTERIECTIONE.

Interiectio quid est? Pars orationis significans mentis affectum voce incognita. Interiectioni quot accidunt? Vnū. Significatio.

Quod? Significatio. Significatio interiectionum in quo est? Quia aut letitiam mentis significamus, ut euce: aut dolorē, ut heu: aut admirationem, ut papæ: aut metum, ut at at: aut si qua sunt similia.

Interiectio dicta est, quod alijs orationis partibus interponitur, tantum ad exprimendos animi affectus. Ergo quod quid affectū mentis exprimit, interiectio est. Nam & alię orationis partes interiectiue (inquit Priscianus) proferri solent. Verg. prim; Aeneid,

DONATVS.

Aene. Nauius (infandum) amissis unius ob iram
 Prodimur. Infandum, interiectio est. Græci interie-
 ctionem sub aduerbio comprehendunt, quod utri-
 usq; accidens est significatio, quicquid saluo sensu, &
 media tolli potest oratione. Et quanquam affectus
 apud omnes homines ijdem, & cum lætamur & cū
 tristamur, non tamen eadem eorum apud omnes si-
 gnificatio. In definitione, uoce incondita, legendum
 opinor, hoc est, quæ sine proprio accentu pronuntia-
 tur. Sunt enim (ut Albinus Grammaticus ait) incer-
 ti, & pro affectus qualitate, longius uel breuius, acu-
 tius uel grauius incondita uoce proferuntur. Testa-
 tur hoc etiam uetustissimus incerti auctoris codex, qui
 Basileæ extat. Sed utcunque legeris, in idem redit.
 Priscianus enim hunc Donati locum edisserens. Bene,
 inquit, de accentibus earum docuit, quod scilicet
 non sunt certi. Quippe, cum et abscondita uoce, id est,
 non plane expressa, proferantur, & pro affectus cō-
 moti qualitate confundantur eis accentus.
 Legitiam mētis significamus) Non euax legendum,
 sed ut est apud Horatium, euce. Inquit enim.

Euce trecenti mens trepidat metu,
 Plenoq; Bacchi pectore turbidum
 Lætatur, euce parce Liber,

Parce graui metuende Thyrso.

Puto autem literarum affinitate id factum esse quā
 quam apud Plautum quidam legunt Euax sed po-
 tuit & illic corruptum esse.

Aut metum) Non at ac ast, sed, at at, legendum. Id
 enim frequens apud Comicos. Est enim interiectio
 paulatim percepti atq; intellecti mali. Terentius in
 Eunū. At at data hercle mihi uerba sunt. Seruius in
 arte

DE CONIVGATIO.

arte: At at est aliquid de improviso deprehendētis.

EXEMPLA CONIVGATIONVM.

AM O uerbum actiuum, in indicatio modo Indicati-
uus.
dictum temporis præsentis, numeri singula-
ris, figure simplicis personæ primæ, coniuga-
tionis primæ, quod cōiugabitur sic. Amo amas amat
Et pluraliter amamus amatis amant. Præterito im-
perfecto, amabam amabas amabat. Et pluraliter
amabamus amabatis amabant. Præterito perfecto
amaui amauiſti amauiſit. Et pluraliter, amauiſimus a-
mauiſtiſtis amauiſerunt uel amauiſere. Præterito pluſq̄-
perfecto, amauiſeram amauiſeras amauiſerat. Et plurali-
ter, amauiſeramus amauiſeratis amauiſerant. Futuro, a-
mabo amabis amabit. Et pluraliter, amabimus ama-
bitis amabunt. Imperatiuo modo tempore præſen- Impera-
tiuus.
ti, adſecundam & tertiam personam, ama amet. Et
pluraliter, amemus amate ament. Futuro amato tu
amato ille. Et pluraliter, amemus amatote amanto
uel amantote. Optatiuo modo tempore præſenti & Optatiu⁹.
præterito imperfecto, utinam amarem amares ama-
ret. Et pluraliter utinam amarem amaretis ama-
rent. Præterito perfecto & pluſquàmperfecto, uti-
nam amauiſſem amauiſſes amauiſſet. Et pluraliter,
utinam amauiſſemus amauiſſetis amauiſſent. Futu- Coniuncti-
ro, utinam amem ames amet. Et pluraliter, utinam
amemus ametis ament. Coniunctiuo mō tēpore præ-
ſenti, cū amē ames amet. Et pluralit̄, cū amem⁹ ame-
tis amēt. Prō imperfecto, cum amare amares amaret.
Et pluraliter, cū amarem⁹ amaretis amarēt. Prō per-
fecto, cū amauiſſerim amauiſſeris amauiſſerit. Et pluralit̄,
cum amauiſſerimus amauiſſeritis amauiſſerint. Præterito
pluſquàm-

DONATVS.

Infinitiuus.

Impsona.

Gerūdia.

Supina.

Particip.

Indicatiuus,

plusquamperfecto, cum amauissem amauisses amauisset. Et pluraliter, cum amauissemus amauissetis amauissent. Futuro, cum amauero amaueris amaue-
 rit. Et pluraliter, cum amauerimus amaueritis ama-
 uerint. Infinitiuo modo sine numeris & personis, tē-
 pore præsentis & præterito imperfecto, amare. Præ-
 terito perfecto & plusquamperfecto, amauisse. Fu-
 turo, amatum ire, uel amaturum esse. Verbo imper-
 sonali, Indicatio mō tēpore præsentis, amatur. Præte-
 rito imperfecto, amabatur. Præterito perfecto, ama-
 tum est uel fuit. Præterito plusquāperfecto amatum
 erat uel fuerat. Futuro, amabitur. Imperatiuo modo
 tempore præsentis, ametur. Futuro, amator. Optati-
 uo modo tēpore præsentis & præterito imperfecto,
 utinam amaretur. Præterito perfecto & plusquam-
 perfecto, utinam amatum esset uel fuisset. Futuro,
 utinam ametur. Coniunctiuo modo tempore præ-
 sentis, cum ametur. Præterito imperfecto, cum ama-
 retur. Præterito perfecto, cum amatum sit uel fue-
 rit. Præterito plusquamperfecto, cum amatum esset
 uel fuisset. Futuro, cum amatum erit uel fuerit. Infi-
 nitiuo modo sine numeris & personis, tempore præ-
 sentis & præterito imperfecto, amari. Præterito per-
 fecto & plusquamperfecto, amatum esse uel fuisse.
 Futuro, amatum iri. Gerundia uel participialia uer-
 ba sunt hæc, amandi amando, amandum. Supina, a-
 matum amatu. Duo participia trahuntur ab hoc uer-
 bo actiuo, Præsens ut amans. Futurum, ut amaturus
A Mor amaris uel amare amatur. Et plurali-
 ter amamur amamini amantur. Præterito
 imperfecto, amabar amabaris uel amabare amaba-
 tur. Et pluraliter amabamur amabamini amaban-
 tur.

CONIVGATIONVM.

tur. Præterito perfecto, amatus sum uel fui, es uel
 fuisti, est uel fuit. Et pluraliter, amati sumus uel fu-
 imus, estis uel fuistis, sunt fuerunt uel fuere, Præ-
 terito plusquamperfecto, amatus eram uel fue-
 ram, eras uel fueras, erat uel fuerat. Et plurali-
 ter, amati eramus uel fueramus, eratis uel fuera-
 tis, erant uel fuerant. Futuro, amabor amaberis
 uel amabere amabitur. Et pluraliter, amabimur
 amabimini amabuntur. Imperatiuo modo tem- **Impera-**
 pore præsentis, ad secundam & tertiam perso- **tiuus.**
 nam, amare ametur. Et pluraliter amemur ama-
 mini amentur. Futuro, amator tu amator ille. Et **Opratiu**
 pluraliter, amemur amaminor amantor. Oprati **us.**
 uo modo tempore præsentis & Præterito imper-
 fecto, utinam amarer amareris uel amarere ama-
 retur. Et pluraliter, utinam amaremur amare-
 mini amarentur. Præterito perfecto & plusquam
 perfecto, utinam amatus essem uel fuissem, esses
 uel fuisses, esset uel fuisset. Et pluraliter, utinam
 amati essemus uel fuissemus, essetis uel fuissetis,
 essent uel fuissent. Futuro utinam amere ameris **Cöiuncti.**
 uel amere ametur. Et pluraliter, utinam amemur
 amemini amentur. Coniunctiuo modo tempore
 præsentis, cum amere ameris uel amere ametur.
 Et pluraliter, cum amemur amemini amentur.
 Præterito imperfecto, cum amarer amareris uel
 amarere amaretur. Et pluraliter, cum amaremur
 amaremur amarentur. Præterito perfecto, cum
 amatus sim uel fuerim, sis uel fueris, sit uel fue-
 rit. Et pluraliter, cum amati simus uel fuerimus
 fuerint. Præterito plus-
 quis uel fueritis, sint uel fuerint. Præterito plus-
 quis uel fueritis, sint uel fuerint. Præterito plus-

D quamper-

EXEMPLA

**Infiniti-
uus.**

quamperfecto, cum amatus essem uel fuisset, es-
ses uel fuisses, esset uel fuisset. Et pluraliter, cum a-
mati essemus uel fuisset, essetis uel fuissetis, es-
sent uel fuissent. Futuro, cum amatus ero uel fuero,
eris uel fueris, erit uel fuerit. Et pluraliter cum ama-
ti erimus uel fuerimus, eritis uel fueritis, erint uel
fuerint. Infinitiuo modo sine numeris & perso-
nis, tempore presenti & praeterito imperfecto,
amari. Praeterito perfecto et plusquamperfecto,
amatum esse uel fuisse. Futuro, amatum iri. Duo
participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo, Prae-
teritum, ut amatus. Futurum, ut amandus.

Indicati.

Doceo uerbum actiuum in indicatiuo mo-
do dictum, temporis presentis, numeri sin-
gularis, figurae simplicis, personae primae,
coniugationis secundae quod coniugabitur sic.
Duceo doces docet. Et pluraliter docemus doce-
tis docent. Praeterito imperfecto, docebam doce-
bas docebat. Et pluraliter, docebamus docebatis
docebant. Praeterito perfecto, docui docuisti do-
cui Et pluraliter, docuimus docuistis docuerunt
uel docuerunt. Praeterito plusquamperfecto, docue-
ram docueras docuerat. Et pluraliter, docue-
ramus docueratis docuerant. Futuro docebo doce-
bis docebit. Et pluraliter, docebimus docebitis
docebunt. Imperatiuo modo tempore presenti,

Imperati.

ad secundam & tertiam personam, doce doceat.
Et pluraliter, doceamus docete doceant. Futuro,
doceto tu doceto ille. Et pluraliter, doceamus do-

Opratiu.

docete docento uel docentote. Opratiuo modo
tempore presenti & praeterito imperfecto, utinam
docereis

CONIVGATIONVM.

docerem doceres doceret. Et pluraliter, utinam
 doceremus doceretis docerent. Præterito perfe-
 cto & plusquamperfecto, utinam docuissem do-
 cuisses docuisset. Et pluraliter, utinam docuisse-
 mus docuissetis docuissent. Futuro utinam doceam
 doceas doceat. Et pluraliter, utinam doceamus
 doceatis doceant. Coniunctiuo modo tempore
 præsentis, cum doceam doceas doceat. Et plurali-
 ter cum doceamus doceatis doceant. Præterito
 imperfecto, cum docerem doceres doceret. Et plu-
 raliter, cum doceremus doceretis docerent. Præ-
 terito perfecto, cum docuerim docueris docuerit,
 Et pluraliter, cum docuerimus docueritis docue-
 rint. Præterito plusquamperfecto, cum docuissem
 docuisses docuisset. Et pluraliter, cum docuisse-
 mus docuissetis docuissent. Futuro cum docuero
 docueris docuerit. Et pluraliter, cum docuerimus
 docueritis docuerint. Infinitiuo modo sine nu-
 meris & personis, tempore præsentis & præterito
 imperfecto, docere. Præterito perfecto & plus-
 quamperfecto, docuisse. Futuro, doctum ire uel
 docturum esse. Verbo impersonali. Indicatiuo
 modo tempore præsentis, docetur. Præterito im-
 perfecto, docebatur. Præterito perfecto, doctum
 est uel fuit. Præterito plusquamperfecto, doctum
 erat uel fuerat. Futuro docebitur. Imperatiuo
 modo tempore præsentis, doceatur. Futuro, doce-
 tor. Optatiuo modo tempore præsentis & præ-
 terito imperfecto, utinam doceretur. Præterito
 perfecto, & plusquamperfecto, utinam doctum
 esset uel fuisset. Futuro, utinam doceatur. Con-

Cōiuncti.

Infinit.

Impsona.

EXEMPLA

iunctiuo modo tempore presenti, cum doceatur.
 Præterito imperfecto, cum doceretur. Præterito
 perfecto, cum doctum sit uel fuerit. Præterito
 plusquàmperfecto, cum doctum esset uel fuisset.
 Futuro, cū doctum erit uel fuerit. Infinitiuo mo-
 do sine numeris & personis, tempore præsentis &

Gerundia. do & plusquàmperfecto, doctum esse uel fuisse.
Supina. Futuro, doctum iri. Gerundia uel participialia
Participi. uerba sunt hæc: docendi docendo docendum. Su-
 pina, doctū doctū. Duo participia trahant ab hoc
 uerbo a ctiuo, Pñs, ut docēs. Futurū, ut docturus.

Indicati. **D**oceor doceris uel docere docetur. Et plu-
 raliter, docemur docemini docetur. Præ-
 terito imperfecto, docebar docebaris uel
 docebare docebatur. Et pluraliter, docebamur
 docebamini docebantur. Præterito perfecto, do-
 ctus sum uel fui, es uel fuisti, est uel fuit. Et plura-
 liter, docti sumus uel fuimus, estis uel fuistis, sunt
 fuerunt uel fuere. Præterito plusquàmperfecto,
 doctus eram uel fueram, eras uel fueras, erat uel
 fuerat. Et pluraliter, docti eramus uel fueramus,
 eratis uel fueratis, erant uel fuerant. Futuro, do-
 cebor doceberis uel docere docebitur. Et plu-
 raliter, docebimur docebimini docebuntur. Im-
Imperati. & tertiam personam, docere doceatur. Et plurali-
 ter, doceamur doceamini doceantur. Futuro, doce-
 tor tu, docetor ille. Et pluraliter, doceamur doce-
Optati. minor docentor. Optatiuo modo tempore præ-
 senti & præterito imperfecto, utinam, docere
 docere

CONIVGATIO.

docereturis uel docerere doceret. Et pluraliter, uti-
 nam doceremur doceremini docerentur. Præteri-
 to perfecto & plusquâperfecto, utinam doctus
 essem uel fuisset, esses uel fuisset, esset uel fuisset.
 Et pluraliter, utinā docti essemus uel fuisset, es-
 setis uel fuissetis, essent uel fuisset. Futuro, utinā
 docear docearis uel doceare doceatur: Et plura-
 liter, utinam doceamur doceamini doceantur.
 Coniunctiuo modo tempore præsentis, cum do- Coniun.
 ceat docearis uel doceare doceatur. Et pluraliter
 cum doceamur doceamini doceantur. Præterito
 imperfecto, cum doceret docereturis uel docerere
 doceretur. Et pluraliter, cum doceremur docere-
 mini docerentur. Præterito perfecto, cum doctus
 sim uel fuerim, sis uel fueris, sit uel fuerit. Et plu-
 raliter, cum docti simus uel fuerimus, sitis uel fue-
 ritis, sint uel fuerint. Præterito plusquâperfe-
 cto, cum doctus essem uel fuisset, esses uel fuisset,
 esset uel fuisset. Et pluraliter, cum docti essemus
 uel fuisset, essetis uel fuissetis, essent uel fuisset.
 Futuro, cum doctus ero uel fuero, eris uel fueris,
 erit uel fuerit. Et pluraliter, cum docti erimus
 uel fuerimus, eritis uel fueritis, erint uel fuerint.
 Infinitiuo modo sine numeris et personis, tempo- Infiniti.
 re præsentis & præterito imperfecto, doceri. Præ-
 terito perfecto & plusquâperfecto, doctum esse
 uel fuisse. Futuro, doctum iri. Duo participia tra-
 huntur ab hoc uerbo passiuo, præteritum ut do-
 ctus. Futurum ut docendus.

L EGO uerbum actiuum, in indicatiuo mo-
 do dictum, temporis præsentis, numeri sin-
D iij gularis

EXEMPLA

gularis, figuræ simplicis, personæ primæ, coniugationis tertiæ, quod coniugabitur sic. **Legō** legis legit. Et pluraliter, legimus legitis legunt. Præterito imperfecto, legebam legebas legebat. Et pluraliter, legebamus legebatis legebant. Præterito perfecto, legi legisti legit. Et pluraliter, legimus legistis legerunt uel legere. Præterito plusquamperfecto, legeram legeras legerat. Et pluraliter, legeramus legeratis legerant. Futuro, legam leges leger. Et pluraliter, legemus legetis legent. Imperatiuo modo tempore præsentis, ad secundam & tertiam personam, lege legat. Et pluraliter, legamus legite legant. Futuro, legito tu, legito ille. Et pluraliter, legamus legite te legunto uel leguntote. Optatiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto, utinam legerem legeres legeret. Et pluraliter, utinam legeremus legeretis legerent. Præterito perfecto & plusquamperfecto, utinam legissem legisses legisset. Et pluraliter, utinam legissemus legissetis legissent. Futuro, utinam legam legas legat. Et pluraliter, utinam legamus legatis legant. Coniunctiuo modo tempore præsentis, cum legam legas legat. Et pluraliter, cum legamus legatis legant. Præterito imperfecto, cum legerem legeres legeret. Et pluraliter, cum legeremus legeretis legerent. Præterito perfecto, cum legerim legeris legerit. Et pluraliter, cum legerimus legeritis legerint. Præterito plusquamperfecto, cum legissem legisses legisset. Et pluraliter, cum legissemus legissetis legissent. Futuro, cum legero legeris legerit.

Impera.

Optati.

CONIVGATIO.

ris legerit. Et pluraliter, cum legerimus *legeritis* legerint. Infinitiuo modo sine numeris & personis, tempore præsentis & præterito imperfecto, *legere*. Præterito perfecto & plusquamperfecto, *legisse*. Futuro lectū ire, uel lecturum esse. Verbo impersonali, Indicatio modo tempore præsentis legitur, Præterito imperfecto, *legebatur*. Præterito perfecto, lectum est uel fuit. Præterito plusquamperfecto, lectum erat uel fuerat. Futuro, *legetur*. Imperatiuo modo tempore præsentis, *legatur*. Futuro, *legitor*. Optatiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto, utinam *legeretur*. Præterito perfecto & plusquamperfecto, utinam lectum esset uel fuisset. Futuro, utinam *legatur*. Coniunctiuo modo tempore præsentis, cum *legatur*. Præterito imperfecto, cum *legeretur*. Præterito perfecto, cum lectum sit uel fuerit. Præterito plusquamperfecto, cum lectum esset uel fuisset. Futuro, cum lectum erit uel fuerit. Infinitiuo modo sine numeris & personis, tempore præsentis & præterito imperfecto, *legi*. Præterito perfecto et plusquamperfecto, lectum esse uel fuisse. Futuro, lectum iri. Gerundia uel participialia uerba sunt hæc, *legendi* *legendo* *legendū*. Supina, lectum lectu. Duo participia trahuntur ab hoc uerbo actiuo, præsens, ut *legens*. Futurum, ut *lecturus*.

Infiniti.

Imperio.

Gerūdia.
Supina.

LEgor legeris uel legere legitur. Et pluraliter legimur legimini leguntur. Præterito imperfecto, *legebar* *legebaris* uel *legebare* *legebatur*. Et pluraliter, *legebamur* *legebamini*

Indicati.

D iij legebant

EXEMPLA

Impera. legebantur. Præterito perfecto, lectus sum uel fui, es uel fuisti, est uel fuit. Et pluraliter, lecti sumus uel fuimus, estis uel fuistis, sunt fuerunt uel fuere. Præterito plusquàmperfecto, lectus eram uel fueram, eras uel fueras, erat uel fuerat. Et pluraliter, lecti eramus uel fueramus, eratis uel fueratis, erant uel fuerant. Futuro, legar legeris uel legere legetur. Et pluraliter, legemur legemini legentur. Imperatiuo modo tempore præsentis, ad secundam & tertiam personam, legere legatur. Et pluraliter legamur legimini legantur. Futuro, legitor tu, legitor ille. Et pluraliter, legamur legimur leguntur: Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto, utinam legerer legereris uel legerere legeretur. Et pluraliter, utinam legeremur legeremini legerentur. Præterito perfecto & plusquàmperfecto, utinam lectus essem uel fuisset, esses uel fuisses, esset uel fuisset. Et pluraliter, utinam lecti essemus uel fuissetis, essent uel fuissent. Futuro, utinam legar legaris uel legare legatur. Et pluraliter, utinam legamur legamini legantur. Coniunctiuo modo tempore præsentis, cum legar legaris uel legare legatur. Et pluraliter, cum legamur legamini legantur. Præterito imperfecto, cum legerer legereris uel legerere legeretur. Et pluraliter, cum legeremur legeremini legerentur. Præterito perfecto, cum lectus sim uel fuerim, sis uel fueris, sit uel fuerit. Et pluraliter, cum lecti simus uel fuerimus, sitis uel fueritis, sint uel fuerint. Præterito plusquàmperfecto, cum lectus essem

CONIUGATIO.

essem uel fuisset, esses uel fuisses, esset uel fuisset.
 Et pluraliter, cum lecti essemus uel fuissetus, es-
 setis uel fuissetis, essent uel fuissent. Futuro, cum
 lectus ero uel fuero, eris uel fueris, erit uel fuerit.
 Et pluraliter, cum lecti erimus uel fuerimus, eri-
 tis uel fueritis, erint uel fuerint. Infinitiuo modo Infiniti.
 sine numeris, & personis tēpore præsenti & præ-
 terito imperfecto legi. Præterito perfecto & plu-
 quāperfecto, lectū esse uel fuisse. Futuro, lectū iri.
 Duo participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo.
 Præteritum, ut lectus. Futurum, ut legendus.

AUDIO uerbum actiuum in indicatio mo- Indicati.
 do dictum, tēporis præsenti, numeri sin-
 gularis figuræ simplicis, personæ primæ,
 cōiugatiōis quartæ, quæ cōiugabitur sic. Audio au-
 dis audit. Et pluraliter, audimus auditis audiūt.
 Præterito imperfecto, audiebam audiebas audie-
 bar. Et pluraliter, audiebamus audiebatis audie-
 bant. Præterito perfecto, audiui audiuisti audiuit.
 Et pluraliter, audiuimus audiuistis audiuerunt
 uel auduere. Præterito plusquāperfecto, audi-
 ueram audiueras audiuerat. Et pluraliter, audi-
 ueramus audiueratis audiuerant. Futuro, audiā
 audies audiet. Et pluraliter, audiemus audietis
 audient. Imperatiuo modo tempore præsenti, Imperati-
 ad secundā & tertiā personā, audi audiat. Et plu-
 raliter, audiamus audite audiant. Futuro, audito
 ru, audito ille. Et pluraliter, audiamus auditote
 audiunto uel audiuntote. Optatiuo modo tempo Optati.
 re præsenti & præterito imperfecto, utinam au-
 D. V. direm

EXEMPLA

dicem audires audiret. Et pluraliter, utinam audiremus audiretis audiret. Præterito perfecto & plusquãperfecto utinã audiuissem audiuissetes audiuisset. Et pluraliter, utinã audiuissem⁹ audiuissetis audiuisset. Futuro, utinam audia audias audiat. Et pluraliter, utinã audiamus audiatis audiant. Coniunctiuo modo tempore præsentis, cū audia audias audiat. Et pluraliter, cū audiamus audiatis audiant. Præterito imperfecto, cū audire audires audiret. Et pluraliter, cum audirem us audiretis audirent. Præterito perfecto, cū audiuerim audiueris audiuerit. Et pluraliter, cum audiuerimus audiueritis audiuerint. Præterito plusquamperfecto, cū audiuissem audiuissetes audiuisset. Et pluraliter, cum audiuissemus audiuissetis audiuisset. Futuro cū audiuerim audiueris audiuerit. Et pluraliter, cū audiuerim⁹ audiueritis audiuerint.

Infiniti. Infinitiuo modo sine numeris & personis, tempore præsentis & præterito imperfecto, audire. Præterito perfecto & plusquãperfecto, audiuisse. Futuro, auditū ire uel auditurū esse. Verbo impersonali, Indicatiuo modo tempore præsentis, audit. Præterito imperfecto, audiebat. Præterito perfecto, auditū est uel fuit. Præterito plusquãperfecto, auditum erat uel fuerat. Futuro, audietur. Imperatiuo modo tempore præsentis, audiat. Futuro, auditor. Optatiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto, utinã audiret. Præterito perfecto & plusquãperfecto, utinã auditum esset uel fuisset. Futuro, utinã audiat. Coniunctiuo modo tempore præsentis, cū audiat. Præterito imperfecto cū audi

CONIVGATIO.

ref. Præterito perfecto cum auditū sit uel fuerit. Præterito plusquāperfecto cū audi. um esset uel fuisset. Futuro, cū auditū erit uel fuerit. Infinitiuo modo sine numeris & personis, tēpore præsentis & præterito imperfecto, audiri Præterito perfecto & plusquāperfecto, auditū esse uel fuisse. Futuro, auditū iri. Gerundia uel Participialia uerba sunt hæc, audiēdi audiēdo audiendū. Supina auditū auditu. Duo participia trahunt ab hoc uerbo actiuo: Præfens, ut audiens: Futurū, ut auditorus.

Gerundia.
Supina.
Particip.

Avdior audiris uel audire auditor. Et pluraliter, audimur audimini audiūtur. Præterito imperfecto, audiebar audiebaris uel audiebare audiebatur. Et pluraliter audiebamur audiebamini audiebantur. Præterito perfecto, auditus sum uel fui, es uel fuisti, est uel iuit. Et pluraliter, auditi sum^{us} uel fuimus, estis uel fuistis, sunt fuerunt uel fuere. Præterito plusquāperfecto, auditus crā uel fuerā, eras uel fueras, erat uel fuerat. Et pluralit^r, auditi eramus uel fueramus, eratis uel fueratis, erant uel fuerant. Futuro, audiar audieris uel audire audietur. Et pluraliter, audiemur audiemini audientur. Imperatiuo modo tēpore præsentis, ad secundam & tertiam personā, audiare audiatur. Et pluraliter, audiamur audimini audiant. Futuro, auditor tu, auditor ille. Et pluralit^r, audiamur audiminor audiuntor. Optatiuo modo tēpore præsentis & præterito imperfecto, utinam audirer audireris uel audirere audiref. Et pluraliter, utinā audiremur audiremini audirent. Præterito perfecto & plusquāperfecto, utinam au-

Impera.

Optatiu^o.

nam au-

EXEMPLA

nā auditus essem uel fuisset. Et pluraliter, utinā auditi essemus uel fuisset. Et pluraliter, utinā audiamur audiamini audiantur. Coniunctiuo modo tempore presentis, cū audiar audiaris uel audire audiat. Et pluraliter, cū audiamur audiamini audiant. Præterito imperfecto, cum audirer audireris uel audirere audireret. Et pluraliter, cū audiremur audiremini audirentur. Præterito perfecto cum auditus sim uel fuerim, sis uel fueris, sit uel fuerit. Et pluraliter, cum auditi simus uel fuerimus, sitis uel fueritis, sint uel fuerint. Præterito plusquamperfecto, cū auditus essem uel fuisset, esses uel fuisset, esset uel fuisset. Et pluraliter, cū auditi essemus uel fuissetis, essent uel fuissent. Futuro cū auditus ero uel fuero, eris uel fueris, erit uel fuerit. Et pluraliter, cum auditi erimus uel fuerimus, eritis uel fueritis, erint uel fuerint. Infinitiuo modo sine numeris & personis, tempore presentis & præterito imperfecto, audiri. Præterito perfecto & plusquamperfecto, auditum esse uel fuisse. Futuro, auditū.iri. Duo participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo, Præteritū, ut auditus. Futurū, ut audiendus.

Infiniti.

Partici.

Indicati.

Ero uerbum anomalū in indicatiuo modo dictum, temporis presentis, numeri singularis, figuræ simplicis, personæ primæ, coniugationis in consequentiis: quod coniugabitur sic. Fero fert. Et pluraliter ferimus fertis ferunt. Præterito imperfecto, ferebā ferebas ferebat. Et plu-

CONIVGATIO.

raliter, ferebamus ferebatis ferebant. Præterito
 perfecto, tuli tulisti tulit. Et pluraliter, tulimus tu-
 listis tulerunt uel tulere. Præterito plusquàmper-
 fecto, tuleram tuleras tulerat. Et pluraliter, tule-
 ramus tuleratis tulerant. Futuro, ferā ferēs feret.
 Et pluraliter, feremus feretis ferent. Imperatiuo
 modo tempore præsentis, ad secundam & tertiam
 personam, fer ferat. Et pluraliter, feramus ferte
 ferant. Futuro, ferto tu, ferto ille. Et pluraliter, fe-
 ramus fertote ferūto uel ferūtote. Optatiuo mo-
 do tēpore præsentis & præterito imperfecto utinā
 ferrem ferres ferret. Et pluraliter, utinam ferre-
 mus ferretis ferrent. Præterito perfecto & plus-
 quāperfecto, utinā tulissem tulisses tulisset. Et plu-
 ralis, utinā tulissem⁹ tulissetis tulissent. Futuro uti-
 nam, ferā ferās ferat. Et pluraliter, utinā feramus
 feratis ferant. Coniunctiuo modo tempore præ-
 senti, cum feram ferās ferat. Et pluraliter, cū fera-
 mus feratis ferant. Præterito imperfecto, cum fer-
 rem ferres ferret. Et pluraliter, cū ferremus ferre-
 tis ferrent. Præterito perfecto, cū tulerim tuler-
 is tulerit. Et pluraliter, cum tulerimus tuleritis
 tulerint. Præterito plusquāperfecto, cum tulissem
 tulisses tulisset. Et pluraliter, cū tulissemus tulisse-
 tis tulissent. Futuro, cum tulerō tuleris tulerit. Et
 pluraliter cum tulerimus tuleritis tulerint. Infini-
 titiuo modo sine numeris et personis, tēpore præ-
 senti & præterito imperfecto, ferre. Præterito p-
 fecto & plusquāperfecto, tulisse. Futuro, latum
 ire uel laturum esse. Verbo impersonali, Indicati-
 uo modo tempore præsentis, fertur. Præterito im-
 perfecto

Optati.

Coniuncti.

Infinitiuus.

Impersonalis.

EXEMPLA

perfecto, ferebatur. Præterito perfecto latum est
 uel fuit. Præterito plusquàmperfecto, latum erat
 uel fuerat. Futuro, feretur. Imperatiuo modo tẽ-
 pore præsentis, feratur. Futuro, fertor. Opratiuo
 modo tempore præsentis et præterito imperfecto,
 utinam ferretur. Præterito perfecto & plusquã-
 perfecto, utinam latum esset uel fuisset. Futuro,
 utinam feratur. Coniunctiuo modo tempore præ-
 senti, cū feratur. Præterito imperfecto, cū feret.
 Præterito perfecto, cū latum sit uel fuerit. Præte-
 rito plusquàmperfecto, cum latum esset uel fuisset.
 Futuro, cū a latum erit uel fuerit. Infinitiuo
 modo sine numeris et personis, tempore præsentis
 & præterito imperfecto, ferri. Præterito pfecto
 & plusquamperfecto, latū esse uel fuisse. Futuro,
 latum iri. Gerundia uel participialia uerba sunt
 hæc, ferendi ferendo ferendum. Supina, latum la-
 tu. Duo participia trahuntur ab hoc uerbo acti-
 uo, Præsens, ut ferens. Futurum, ut laturus.

Gerundia.
Supina.
Particip.

**Indicati-
 uus.**

Imperati.

Feror ferris uel ferre fertur. Et pluraliter, fe-
 rimur ferimini feruntur. Præterito imperfe-
 cto ferebar ferebaris uel ferebare ferebatur.
 Et Pluraliter, ferebamur ferebamini ferebant.
 Præterito perfecto, latus sum uel fui, es uel fuisti,
 est uel fuit. Et pluraliter, lati sumus uel fuimus,
 estis uel fuistis, sunt fuerunt uel fuere. Præterito
 plusquamperfecto, latus erā uel fueram, eras uel
 fueras, erat uel fuerat. Et pluraliter, lati eramus
 uel fueramus, eratis uel fueratis, erāt uel fuerant,
 Futuro, ferar fereris uel ferere feret. Et pluraliter,
 feremur feremini ferentur. Imperatiuo modo tẽ-
 pore præ-

CONIVGATIO.

poſe præſenti, ad ſecundam & tertiam perſonam,
ferre ferat. Et pluraliter, feramur ferimini feran
tur. Futuro, fertor tu fertor ille. Et pluraliter, fe
ramur ferimini feruntor. Optatiuo modo tem
pore præſenti & præterito imperfecto, utinam ferrer
ferreris uel ferrere ferret. Et pluraliter, utinam fer
remur ferremini ferrent. Præterito perfecto &
plusquamperfecto, utinam latus eſſem uel fuiſſem,
eſſes uel fuiſſes eſſet uel fuiſſet. Et pluraliter, utinam
lati eſſem uel fuiſſem, eſſetis uel fuiſſetis, eſſent
uel fuiſſent. Futuro, utinam ferar feraris uel fera
re feratur. Et pluraliter, utinam feramur ferami
ni ferantur. Coniunctiuo modo tempore præſen
ti, cum ferar feraris uel ferare ferat. Et pluraliter,
cum feramur ferimini ferant. Præterito imper
fecto, cum ferrer ferreris uel ferrere ferret. Et plu
raliter, cum ferremur ferremini ferrent. Præterito
perfecto, cum latus ſim uel fuerim, ſis uel fueris,
ſit uel fuerit. Et pluraliter, cum lati ſimus uel fue
rimus, ſitis uel fueritis, ſint uel fuerint. Præterito
plusquamperfecto, cum latus eſſem uel fuiſſem, eſſes
uel fuiſſes, eſſet uel fuiſſet. Et pluraliter, cum lati eſ
ſemus uel fuiſſemus, eſſetis uel fuiſſetis, eſſent uel
fuiſſent. Futuro, cum latus ero uel fuero, eris uel
fueris, erit uel fuerit. Et pluraliter, cum lati eri
mus uel fuerimus, eritis uel fueritis, erint uel fue
rint. Infinitiuo modo ſine numeris et perſonis tẽ
pore præſenti, & præterito imperfecto, ferri. Præte
rito perfecto & plusquamperfecto, latum eſſe uel fuiſſe. Participi.
Futuro, latum iri. Duo participia trahunt ab hoc
uerbo paſſiuo, Præteritum, ut lat⁹. Futurum, ut ferẽd⁹.
Sum

Optatiu⁹.

Coniun⁹.

Infiniti⁹.

Participi⁹.

EXEMPLA.

- Indicati.** **S**vm uerbū anomalum & substantiuū, in indi-
 catio modo dictum, temporis presentis, nu-
 meri singularis, figure simplicis, persone pri-
 mæ, cōiugationis incō- quentis, quod coniugabit
 sic. Sum es est. Et pluraliter, sumus estis sunt. Præ-
 terito imperfecto, erā eras erat. Et pluraliter, era-
 mus eratis erant. Præterito pfecto, fui fuisti fuit.
 Et pluraliter, fuimus fuistis fuerunt uel fuere.
 Præterito plusquamperfecto, fueram fueras fue-
 rat. Et pluraliter, fueramus fueratis fuerant. Fu-
- Imperati.** turo, ero eris erit. Et pluraliter, erimus eritis e-
 runt. Imperatiuo modo tempore presentis, ad se-
 cundam & tertiam personā, sis sit. Et pluraliter,
 sim⁹ sitis uel este sint. Futuro, esto tu, esto ille. Et
 pluraliter, simus estote, sunt o uel suntote. Optati
- Oprati.** uo modo tempore presentis & præterito imper-
 fecto, utinam essem esses esset. Et pluraliter, uti-
 nam essemus essetis essent. Præterito pfecto
 & plusquāperfecto, utinā fuisset fuisset fuisset.
 Et pluraliter, utinam fuisset fuisset fuisset.
- Coniun.** Futuro, utinā sim sis sit. Et pluraliter, utinam si-
 mus sitis sint. Coniunctiuo modo tempore præ-
 senti, cum sim sis sit. Et pluraliter, cum simus si-
 tis sint. Præterito imperfecto, cum essem esses es-
 set. Et pluraliter, cum essemus essetis essent. Præ-
 terito pfecto, cum fuerim fueris fuerit. Et plu-
 raliter, cum fuerimus fueritis fuerint. Præterito
 plusquamperfecto, cum fuisset fuisset fuisset. Et
 pluraliter, cum fuisset fuisset fuisset. Futu-
 ro, cum fuero fueris fuerit. Et pluraliter, cum fue-
 rimus fueritis fuerint. Infinitiuo modo sine nu-
 meris

CONIVGATIO.

meris & personis, tempore præsentis & præterito imperfecto, esse. Præterito perfecto & plusquamperfecto, fuisse. Futuro caret. Gerundia uel participialia uerba sunt hæc: essendi essendo essendum. Supinis caret. Vnum participium habet, quod est ens. Participi.

Volo uerbum anomalum indicatiuo modo dictum, temporis præsentis, numeri singularis, figuræ simplicis, personæ primæ, coniugationis in consequentis, quod coniugabitur sic, Volo uis uult. Et pluraliter, uolumus uultis uolunt. Præterito imperfecto, uolebam uolebas uolebat. Et pluraliter, uolebamus uolebatis uolebant. Præterito perfecto, uolui uoluisti uoluit. Et pluraliter, uoluimus uoluistis uoluerunt uel uoluere. Præterito plusquamperfecto, uolueram uolueras uoluerat. Et pluraliter, uolueramus uolueratis uoluerant. Futuro, uolam uoles uolet. Et pluraliter, uolemus uoletis uolēt. Indicati.

Imperatiuo caret. Futurum non habet. Opratiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto, utinam uellem uelles uellet. Et pluraliter, utinam uellemus uelletis uellent. Præterito perfecto & plusquamperfecto, utinam uoluisset uoluissetis uoluissent. Futuro, utinam uelim uelis uelit. Et pluraliter, utinam uelimus uelit. Oprati.

Coniunctiuo modo tempore præsentis, cum uelim uelis uelit. Et pluraliter, cum uelimus uelit. Præterito imperfecto, cum uellem uelletis uellent. Et pluraliter, cum uellemus uelletis uellent. Coniuncti.

EXEMPLA

Infiniti. sent. Præterito perfecto, cum uoluerim uolueris uoluerit. Et pluraliter, cum uoluerimus uolueritis uoluerint. Præterito plusquàmperfecto, cum uoluisssem uoluissset uoluisset. Et pluraliter, cum uoluisssemus uoluissetis uoluissent. Futuro, cum uoluerō uolueris uoluerit. Et pluralit̄, cū uoluerimus uolueritis uoluerint. Infinitiuo modo sine numeris & personis tempore præsentis & præterito imperfecto, uelle. Præterito perfecto & plusquàmperfecto, uoluisse. Futuro caret. Gerundia uel participialia uerba sunt hæc, uolendi uolendo uolendum. Supinis caret. Vnum participium habet, quod est uolens.

FINIS.

EXEMPLA HAEC, SIVE DONA tus posuerit, siue alius quis adiecerit, satis apta sunt, & negotium belle representat. Eruntq; haud dubie satius, his apprehensis, ad auctores puerorum animos assuescere, quàm tot alijs atq; alijs regulis obtundere. Et in o quidē, omnia sunt uel actiua uel neutra: in or, passiuā, communiā, uel dependentia. Item, à præsentis omnia deriuantur tanq; à themate; quanquam à præterito perfecto indicatiui, quinq; descendunt. Præteritum plusquàmperfectum indicatiui. Præteritum Operatiui. Præteritum Coniunctiui, & Futurum eiusdem. Præteritum perfectum Infinitiuui. Ut in his uulgatis, Præteritum primū de se dat tempora quædam, Ram, stem, rim, ro, sse, formabit cætera præsens.

De uerborum imperatiuis, ne post hac facile in illis erretur, hæc habeatur figura.

Amare

CONIVGATIONVM

Amare ametur. Amemur amemini amentur.
 Docere doceatur. Doceamur doceamini doceat. *Præsens*
 Legere legatur. Legamur legimini legantur.
 Audire audiat. Audiamur audimini audiant.
 Hic n additur ad tertiam singularis.
 A secunda præsentis temporis temporis indica-
 actiui s in mini.

Tur in mur.

Amator. Amemur amaminor amantor.
 Docetor. Doceamur doceaminor docentor.
 Legitor. Legamur legiminor leguntor.
 Auditor. Audiamur audiminor audiuntor.

Ab tertia persona actiui futuri pluralis nume- *Futur.*
 ri, addendo r.

Ab secunda persona pluralis numeri præsen-
 tis imperatiui, ni in nor.

Eadem sunt cū primis præsentis huius modi.

D. CAROLO A VARAX
 GLAREANVS S. D.

DE generibus nominum his diebus pauca
 quædam adnotauimus. Vbi si miraberis
 unde hæc in latina lingua difficultas, quæ
 in græca prope nulla est, haud immerito fortas-
 sis articulos causaberis. Sed non adeo refert hæc
 discriminare, quã summo studio pauculas de his
 præceptiones ediscere. Nam ut immodica tracta-
 tio horum, fastidium generat iuuentuti, ita de his
 nihil scire turpe est, ac in magnos ducit errores.

Accipe igitur mi Carole de multis pauca:
 nec enim necesse fuit minutissi-
 ma quæq; persequi. Sed iam uale.

E ij Hen.

HEN. GLA.

REANI POETAE LAV-

reati, de Nominum Gene-
ribus epitome.

Geenera nominum tribus cognoscuntur modis. Primo, significatiōe, ut omnne nomen significans marē, est generis masculini. Secundo, terminatiōe, ut nomina in a, sunt generis fœminini. Tertio, usu autorum, ut uesper est generis masculini, quia Verg. dixit: Deniq; qd uesper ferus uehat. Et hic modus ut est omnium difficilimus, ita est omniū certissimus. Primus modus discitur per regulas generales. Secundus per speciales. Tertius ex autorum lectione.

De regulis generalibus.

PRIMA REGVLA.

Omnia nomina uirorum sunt generis masculini: Omnia mulierum fœminini. Nomina uirorum, ut Iesus, Petrus, Ioannes, Sylla, Seneca, &c. Nomina fœminarum, ut Maria, Eustochium, Mysis, Pythias, Glycerium.

Notandum etiam multa propria ex appellatiuis nasci, quare saepe usu euenire, ut quædam quandoq; sint propria, quandoq; appellatiua, ut Clemens, Beatus, Felix, Pertinax, Iuba, Constan, Valens, & cætera.

SECVNDAREGVL A.

Gentium

DE NOMI. GENERI.

Gentium nomina, dum unã habent terminacionem, sepe sunt generis communis, ut Epirota, Saxo, Dalmata, Ligur, Tiburs, Brito, Macēdo. Aliquando generis ois, ut Arpinas, Bernas, Laurens, Picens, Veicens. Quanquã gētilia frequētius sunt in us a um, ut Italus la lum, Hispanus na nũ.

TERTIA REGVLA.

Nomina solis uiris conuenientia, sunt generis masculini: ut Athleta, Pyrata, Trapezita, lixa, collega, scriba, scurra, proxeneta, fullō, calo. Nomina solis mulieribus propriata, sunt generis feminini, ut nutrix, obstetrix, saga. Noĩa utriq; sexui conuenientia, sunt generis communis, ut auriga, uerna, Idololatra, hypocrita, myropola, accola, incola, homicida, transfuga, pincerna. Scortum tamen & mancipium sunt generis neutri.

QUARTA REGVLA.

Propria nomina fluuiorum sunt generis masculini, ut Tyberis, Rhenus, Mosã, Sequana. Euphrates. Quod si in alio genere inuenies, id fieri scias, quod intelligitur uel aqua, uel flumen, ut apud Ouidium: Albula pota deo. Et apud Lucanum: Tepidum Hiader.

QUINTA REGVLA.

Nomina arborũ sunt generis feminini, ut fagus, quercus, æsculus, pyrus, prunus, malus, populus, salix, ilex, uitis, abies, pinus, ficus, laurus. Excipiuntur oleaster, pinaster, spinus, & rubus apud Vergilium quę sunt generis masculini. Excipiuntur & suber, robur, acer & filer neutra. Vb notã

E iij dum

DE NOMINVM

dum quòd arborum nomina faciunt ex se nomē in um, quod in fructiferis arborib^o significat fructum, ut malum, pyrum, prunum, cerasum. In sterilibus significat lignum uel ipsam arborem, ut buxum, hebenum.

SEXTA REGVLA.

Nomina auium, ferarum & piscium, quæ sub una uoce significāt utrunq; sexum, qui non facile discerni potest, sunt generis epicœni, id est, p̄miscui. De auib^o, aquila, miluus, accipiter, passer. De feris, ut dama, uulpes, felis. De piscibus, Muræna, lupus, carpo, mullus. Vbi notantum est articulos fermē illis nominibus addi ex terminatione, quanquam nihilo minus quædam dubie prolata inueniuntur, ut dama.

SEPTIMA REGVLA

Adiectiua sunt generis omnis, sed uarijs terminationibus. Quandoq; una, ut hic & hæc & hoc felix, par, trux, uetus, discors, intercus, demens, audax. Et omnia participia in ans & in ens. Quandoq; sub duabus terminationibus, ut hic & hæc fortis & hoc forte, hic et hæc omnis et hoc omne. Et omnia comparatiua ut hic & hæc doctior & hoc doctius. Quandoq; sub tribus terminationibus, ut hic albus hæc alba hoc album, niger nigra nigrum. Hic numeralia numerantur nomina, quæ omnia sunt à tribus usq; centū adiectiua una terminatione, ut quatuor quinq; sex & c. Sed supra centum, atq; adeo composita cum centum, trium terminationū, ut hi ducenti, hæc ducentæ hæc ducenta

GENERIBVS.

centa. Ita trecenti, quadringenti, quingenti, sexcenti, septingenti, octingenti, noningenti, æ, a. Sed mille adiectiuum ut quinque: Substantiuum, ut monile quod in singulari antiqui etiam declinarunt non minus quam in plurali.

OCTAVA REGVLA.

Oppidorum, regionum, ac insularum nomina sunt generis fœminini. Exempla de oppidis: ut Ephesus, Roma, Tyrus, Sidon, Hierico, Castulo. Carthago Corinthus. De regionibus: Epirus, Italia, Illyris, Peloponnesus, Cyrene, Aegyptus. De insulis: Rhod^o, Cynos, Cyprus, Lesbos, Carpathus. Excipiuntur ea quæ in ur & um terminantur, quæ sunt neutra, ut Tybur, Anxur, Tarentum, Mediolanum, Tigurum, Solodorum, Tugum, Noricum, Scannium, Belgium. Sunt etiam ciuitatum ac regionum nomina pluralis tantum numeri masculina, ut Gabi, Vei, Philippi, Tarquini, Heluetij, Celta. Sunt in a pluralis numeri neutra, ut Susa, Baetra, & Cythera.

NONA REGVLA.

Literarum nomina, aduerbia, Item omnis dictio non pro significatione sua posita, siue unica, siue complexa, sunt generis neutri: ut nigrum The re, clarum Persum, pulchrum s, longum s. Tuum scire, cras hesternum, hæc tria apud Persum. In his aut locutionibus, in a correpta, uel in as productam, intelligitur uel litera uel syllaba.

De regulis specialibus.

NOMINA IN A.

E iij Ina

DE NOMINVM

In a nomen primæ declinationis est generis fœminini, ut musa. Excipiuntur Propheta, Planeta, Cometa, Poëta & quædam alia, quæ apud Græcos in es terminantur. Item Adria, quæ sunt generis masculini. Sed in a tertiæ declinationis omnia sunt neutra, omniaq; græca, ut dogma, dialema, poëma.

B

In b nullum est latinum nomen.

C

In c duo lac & halec neutra: quanquam in fœminino genere & Plinius & Martialis halecem dixerunt.

D

In d neutra, ut illud, istud, id. Item, quod adiectiuum, & quid substantiuum.

E

In e correpta, neutra sunt omnia, ut caprile, equile, cubile, monile. Adiectiua duo omnis generis, ut quinq; & mille. Græca in e producta fœminina, ut epitome, parasceue, pentecoste. Pluralia in e neutra sunt, ut cete, tempe.

F. G. H. I. K.

In f. g. h. i. k. nulla sunt latina. Græca sunt in i, apud nos in is, ut Sinapi, Sinapis.

L

Nomen in al, el, & il, est neutrum, ut animal, mel, nil, nihil. Excipit sal, qd' frequētius est masculinum in utroq; numero, apud probatissimos quoq; autores. Et uigil generis omnis. Et pugil masculinum.

GENERIBVS.

Ol.

In ol, unum est masculinum, ut Sol.

VI

In ul, masculina, ut Consul et Præsul apud Phocam. Et commune unum, exul.

M Am

In am unum est omnis generis, Nequam.

Em

In m unum neutrum, tantundem. Et unum omnis, totidem pluralis numeri. Idem prima producta, masc.. Idem prima breui, neutrum,

Vm

In um omnia sunt neutra, ut scamnum.

N. AN.

In an sunt masculina, ut Titan, Pæan.

En.

In en neutra, ut flumen, omen, nomen. Masculina sunt, ren splen, pecten, lien, hymen. Et cōposita à cano, ut tibicen, tubicen, fidicen, oscen. Et Attagen auis apud Horatium. Et flamen pro sacerdote. Fœminina sunt Syren & Troezen.

In.

In in masculina, ut delphin. Ciuitatum nomina excipiuntur, ut Salamin, Eleusin fœminina.

On.

In on masculina, ut dæmon, canon, agon, Helicon, Citheron. Urbium nomina fœminina, ut Babylon, Sidon. Quanquam ea excipere prope modum superuacaneum, quod regulis generalibus satis nota putamus.

O.

E v Nomi-

DE NOMINVM

Nomina in o sunt masculina, ut cento, tyro, tito, stello, duernio, ternio, pugio, ganeo, icipio, carbo. Excipiuntur nomina in do uel in go, quæ habent inis in genitiuo, feminina, ut grando, cupido, arundo, imago, sartago, lanugo, farrago. Tria excipiuntur ab hac regula mas. ordo cardo margo. Verum Iuuenalis, plena iam margine, dixit. Et cupido sæpius inuentum masculinū est, quàm femininum. Præsto generis omnis. Sunt hic etiã multa quæ utriq; sexui attribuuntur, quæ tamen adiectiua feminina non accipiunt. Ideoq; uix ego ea cõmunia dixero, ut hõ, uirgo, latro, Quis enim unquam legit pulchra homo? Sed hæc iudicent alij. Item uerbalia in io sunt feminina, ut lectio ratio auctio cautio &c. adde caro & carlio. Verum unio pro lapide masculinum est.

P. & Q.

In p & q nullum nomen est latinum.

R.

R. Ar.

In ar neutra sunt, ut coclear calcar nectar iubar. Vnum masculinum lar. Et unum omne par, cum suis compositis, ut impar dispar compar.

Er.

In er sunt masculina, idq; in secunda declinatione absq; exceptione. Sed in tertia uarij sunt generis. Vesper masculinū est, ut supra in initio diximus. Iter & spinter sunt neutra. Sed hæc decem, campester, uolucer, alacer, pedester, equester, syluester, ceber, acer, celer atq; saluber, sub terminatione er sunt masculina, sub is feminina, sub e neutra

GENERIBVS.

neutra. Idem genus sequuntur paluster & seque-
 ster, qd' sequens etiã est secundę declinationis, tũ
 uero femininum habet per a, neutrum per um.
 Nota tamen q, hæc decem nomina etiam sunt cõ-
 munis generis sub terminatione is, ut hic alacer
 hæc alacris & hoc alacre. Vel hic & hæc alacris
 & hoc alacre: ac in cæteris similiter. Itẽ nomina
 tertię declinationis in uer & in ber sunt neutra,
 ut cadauer, uer, suber, tuber uerber, & uber sub-
 stantiuum. Excipitur imber cum compositis que
 sunt masculina: quanquam ea etiam sunt adiecti-
 ua, ut hic & hæc decembris & hoc decembre. Lin-
 ter etiam femininum est. At nomina tertię de-
 clinationis in er signifi.ãtia fetus terrę, siue fru-
 ctus siue arbores, sunt frequentissime neutra, ut
 filer, cicer, papauer, lauer. Omnis generis sunt, de
 gener, pauper, puber & uber adiectiuum, id est,
 fertilis.

Ir.

In ir sunt masculina, ut uir, leuir, treuir. Excipiuntur ir & pax neutra, & martir commune.

Or.

In or sunt masculina, ut omnia uerbalia in
 or, dolor, labor, amor, auditor. Excipiuntur com-
 paratiua in or communis generis, ut doctior, feli-
 cior, albior, quibus coniungitur autor. Memor
 tamen in singulari est omnis generis. Sed equor,
 ador, marmor & cor, sunt neutra. Arbor tamen
 femininũ est. Composita uero ab his tribus no-
 minibus, color, decor & corpus, sunt generis
 omnis

DE NOMINVM

omnis, ut concolor, unicolor, bicolor, decolor. In decor, dedecor. Bicolor, tricorpor.

Vr.

In ur neutra sunt ut, murmur, sulphur gutt. Excipiuntur uultur & furfur masculina. Dubiū turtur. Cicur, omne. Satur masculinum. Communia aiunt fur & augur. Quibus addunt ligur & astur: quāquam ea excipere superuacaneum est, ut in alijs quibusdam admonuimus.

S.

S.

As.

In as sunt generis foeminini, ut castitas, uirginitas, Cyclas. Sed gentilia sunt omnis generis, ut supra. Masculina sunt hæc: Abbas, boreas, gigas, primas, optimas, adamas, agragas, tiaras, elephas. Atlas, pharias serpens.

Lucanus.

Et contentus iter cauda sulcare pharias. Item tria sunt neutra, fas, & nefas, & uas uasit. Masculina, uas uadis, as & mas.

Es.

In es breue est masculinum. Sunt autē ferme ea, quæ in genitiuo crescunt, ut palmes, stipes, poples, trames, cespes, ames, fomes, gurges, limes, termes. Sed seges, teges, & compes sunt foemina, quanquam alia composita à pede sunt omnis generis, quoties adiectiue accipiuntur, ut bipes, tripes, segnipes. At substantiue, sæpe masculina ut Sonipes, semipes. Apes tamen, quod etiā apis, foemininum. Omnis generis ferè sunt, diues, hebes, sospes, præpes, inquires, superstes, deles teres, comes

GENERIBVS.

mes, hospes. Communia autem, miles, eques, pedes, antistes & ales.

In es longum, femininum est. Et in tertia quidem declinatione ferè sunt quæ in genitiuo non crescunt, ut cædes, clades, strages, strues, sedes nubes, ambages, proles, moles, soboles, labes. Masculina patronymica in des, ut Priamides, Aeacides. Item uerres masculinum, & omnia nomina quæ ex prima declinatione græca, in latinam linguam uel in es uel in a transferuntur, ut cometes, euangelistes, sophistes. Item nomina lapidum, ut achates, magnes, pyrites. Dies etiã in plurali est masculinum. Meridies masculinum. Pauca sunt in es longum in genitiuo crescentia, quæ sunt communia, ut hæres, locuples. Et mascul. pes, aries, paries.

Is.

Nomen in is est generis feminini, ut bilis, no ualis, cratis, uallis, basis, crasis &c. Masculina sũt hæc, ædilis, amnis, anguis, aprilis, aqualis, assis, axis, bessis, caulis, callis, centussis, cinis, collis, cucumis, ensis, fascis, follis, funis, fustis, glis, ignis, lapis, maialis, mensis, molaris, natalis, orbis, panis, penis, piscis, postis, pollis, puluis, quintilis, riualis, sanguis, sextilis, torris, uectis, uermis, unguis, uomis. Sed dubij generis sunt, finis, clunis, corbis, carnalis. Adiectiua sunt communis generis, & neutrum habet in e, ut dulcis, fortis, impubis, comis, segnis. Vbi notandũ quod composita sæpius sunt adiectiua, ubi simplicia sunt substantiua, ut cuspis,

DE NOMINVM

caulis, ac sanguis substantiua, at composita sunt adiectiua, tricuspis, bicuspis, uncaulis, multicaulis, exanguis.

Dis in singulari communè, in plurali omne ut contra, quædam in singulari omnis, in plurali communis, ut memor, pauper, uigil, diues.

Item communia sunt, testis, affinis, ciuis, hostis, canis, iuuenis, extorris, & sodalis.

Os.

In os sunt generis masculini, ut mos, flos, ros, honos, isthmus. Neutra sunt os oris, & os ossis, chaos, argos, epos. Cõmunia bos, impos, custos, compos & sacerdos. Et quatuor alia latinina, dos, glos, cos, & arbos. De græcis hic præcipere ineptum est.

Vs scd^æ
declinati.

Vs.

In us secundæ declinationis sunt masculina, ut dominus, aceruus, agnus, limbus &c. Excipiuntur domus, carbasus, aluus, humus, uanus, colus, phaselus, quæ sunt feminina. Nec hic oportet excipere græca quædam, cum sint infinita. Nec feminina solum, sed & communia. Quippe apud illos in os, Latinis in us mutata sunt, ut papyrus, synodus, abyssus, diplihongus. Et herbarum nomina frequenter sunt feminina, ut costus, narcissus, &c. sed uulgus, pelagus, & uirus indeclinabile, sunt neutra.

Vs tertie

In us tertie declinationis, si non habet u in genitiuo est neutrum, ut corpus, tempus decus, ^{scilicet} _{lus}

GENERIBVS.

lus, olus, sydus, rudus, pondus, hulcus, opus, frigus. Hæc enim oris uel eris in genitiuo habent. Lepus epicænum sub articulo hic. Intercus & uetus omnis, quia adiectiua. At si in genitiuo u habent fœminina sunt, ut salus, senectus, iuuentus, uirtus, palus, tellus, incus, subsclus, seruitus.

Monoſyllaba uero sunt neutra, ut rus, crus, pus, thus, ius, plus. At mus, masculi. Communia grus & sus. Est pecus hæc pecudis, pecus hoc pecoris sibi iungit.

In us quartæ declinationis sunt masculina, ut uisus, casus, senatus, magistratus, census, metus, fructus, luctus, risus. Sed fœminina sunt, anus, tribus, porticus, manus, idus, acus, domus. Nurus & socrus sexu noscuntur. Sed specus & penus sunt dubij generis.

Aes.

Aes.

In æs diphthongum unum masculinum, præ prædis, & unum neutrum, æs æris.

Aus.

Aus.

In aus sunt duo fœminina, laus & fraus, & urbis nomen Emaus.

S cum consonante præcedente.

Nomen quod habet consonantem ante s, est Cōsonās generis fœminini, ut trabs, plebs, puls, hyems, ante s. frons, stips, mors, fors, urbs. Excipiuntur masculina, mons, fons, pons, dens, torrens, oriens, occidens, tridens, & partes assis, ut quadrans, triens, sextans, dextans, dodrans. Stirps & scrobs sunt dubia.

DE NOMINVM

In ps.

dubia. Chalybs tamen masculinum. Item adiectiua, quæ consonantem habent ante s, regulæ generali sunt omnis generis, ut elegans clemens sons insons particeps anceps præceptus iners forsors expers discors misericors. Hic comprehenduntur omnia participia præsentis temporis. Item in ps pleræque dissyllaba sunt generis masculini, ut anceps hydrops cyclops. Communia tamen sunt hæc, princeps infans parēs celebs effrons bifrons cliens municeps & serpens.

T.

Nomina in t sunt neutra, ut caput. Sed tot & quot cum suis compositis sunt generis omnis, ut quotquot aliquot.

V.

In u nomina sunt neutra, ut gelu ueru genu, cornu, nec ferè plura inuentu facilia. Numero singulari indeclinabilia, plurali uero declinantur, tametsi gelu eo numero caret, ut postea de heteroclitis aliubi docebimus.

X.

Nomina in x sunt fœminina, pax, fax, lex, nix, radix, ceruix, nox, celox, nux, crux, falx, fornax. Sed adiectiua sunt omnis generis per regulam generalè, ut audax, rapax, felix, trux, atrox, præcox. Dissyllaba in ex masculina sunt, ut apex, later, ramex, murex, uertex, codex, podex, pollex. Præter pellex uibex obex forfex fœminina.

Dubij

GENERIBVS.

Dubij generis sunt, cortex filex onix sardonix & imbrex. Item nomina in x quæ significant fructus terræ, sunt generis fœminini, ut ilex carex sandix filix, nux. Frutex tamen est masculinum. Dux cõiunx & exlex communia sunt. Grex, rex, fornix, cilix, calyx, fenix, thorax, limax, antrax, harpax, uarix, bombix, orix, erix, Iapix, sunt masculina. Nomina in trix sunt fœminina, ut genitrix, nutrix, matrix, meretrix.

Victrix et ultrix, in obliquis ois generis sunt.

Atq; hæc de nominum generibus.

D. IOANNI A GEJLNITZ.
GLAREANVS S. D.

Quod apud latinos tot sint heteroclitæ nomina, planè arguit latinam linguam minus lege constrictam quàm græcam, aut minus (ut uocant) regulatam. Nos totū hoc chaos, exemplo eximiorum ante nos uirorum, in decem modos, uelut classes quasdam, coniecimus, non omnia quæ colligi poterant adducentes (poteramus enim plura) sed quæ magis usu recepta uidebantur. Nam hæc grammaticæ portiuncula maxime ex autorum usu pendet. Tu q; tibi molestus esse nolim, hæc pauca animo benigno accipe, & qui reliquas Grāmatices partes tam auide didicisti, hic uel paululum animum attende, ac Vale.

BASILEAE.

F Henr

HENGLA

REANI POETAE LAV-

reati, de Nominibus Heteroclitis epitome.

Heteroclitica græce, latine varie declinata. Quippe ^{ἑτεροκλιτὸς} ^{κλιτὸς} uariis dicitur, ^{κλιτὸς} declinatus. Dicuntur autem nomina heteroclitica decem modis. Primo quando uariant genus, ut cælum. Secundo declinationem, ut uas uasis. Tertio quando uariant & genus & declinationem, ut epulū. Quarto quando obliqui non rite formantur à nominatiōe, ut Iupiter Iouis, iter itineris. Quinto quando casus deficiunt, aut alter numerorum, ut ius, thus, rus, aurum, diuitiæ. Sexto quando nomen duas habet declinationes, ut domus. Septimo quando nomen habet uarias significationes in diuersis casibus, ut ops. Octauo quando habet diuersos obliquos, p̄ diuersis significatis, ut frons lens. Nono quando nomen habet diuersas terminationes, ut tonitrus, u. tignus uel tignum. Decimo quando cunq; nomen nō sequitur regulas declinationum, ut ambo, duo.

EXEMPLA PRIMI MODI.

Locus, iocus & baltheus, in singulari sunt masculina

DE HETEROCLITIS.

sculina tantum. In plurali & masculina et neutro indifferentes.

Carbasus, arbutus, intybus & pargamus in singulari numero sunt feminina, in plurali neutra,

Cœlum, rastrum ac porrum in singulari numero sunt neutri generis, in plurali masculina.

Frenum, claustrum, filum & capistrum, in singulari sunt neutra, in plurali tū neutra tū masculina. Altilis & supellex in singulari sunt feminina, in plurali uero neutra. Dicimus enim altilia & supellectilia. Tartarus, sibilus, supparus, tænarus, infernus, menalus auernus, dyndimus, pileus, ismarus, gargarus, massicus, in singulari masculina, in plurali neutra, quanquam infernus potius adiectiuum est oppositum superno. Et pileū frequentius in neutro genere dicitur. Et supparū quoque inuenitur.

EXEMPLA 2. MODI

Vas uasis in singulari est tertiæ declinationis, at in plurali secundæ. Contrariū eius est iugerum in singulari secundæ declinationis, in plurali tertiæ, autoribus Phoca & Valla.

EXEMPLA 3. MODI.

Pascua, zizaniaque in singulari numero sunt feminini generis & primæ declinationis, in plurali autem neutra & secundæ declinationis.

Euentus, iustus, cermisus substantiua in singulari masculina ac quartæ declinationis, in plurali

F ij uero

DE HETE

uero neutra ac secundæ declinationis, autore Valla.

Balneum & amygdalum in singulari numero sunt neutra & secundæ declinationis, in plurali, tum neutra secundæ, tum fœminina primæ declinationis, autore Valla.

Delitium & epulum in singulari numero sunt neutra secundæ declinationis, in plurali fœminini generis & primæ declinationis.

EXEMPLA 4 MODI

Iuppiter in genitiuo Iouis, tametsi Iuppitris & Iuppiteris apud antiquos fuit, ut Diespiter, Diespitris.

Iter itineris, olim etiam iteris. Sed de itinere soli nominatiuus, accusatiuus & uocatiuus singulares usu excidère. In iter autem soli tres illi casus mansère.

Iens cum omnibus compositis, habet in genitiuo euntis, ut exiens, exeuntis, abiens, euntis. Ambientis tamen ambientis habet.

EXEMPLA 5. MODI.

Huius modi exempla late patent. Sed notandum sex esse casuum formas, siue sextupla esse nomina.

Monoptata sunt quæ unum casum, id est, unam terminationem habent, ut quatuor, quinque, sex, ac deinceps omnia numeralia.

Diptota quæ duos tantum diuersos habent casus, ut fors, in ablatiua forte.

Triptota

ROCLITIS.

Triptota quæ tres habent terminationes, ut epulum, uis. Et omnia neutra in singulis numeris.

Tetraplota, quæ quatuor, ut puer, magister.

Pentaplotæ, quæ quinque habent terminationes, ut dominus.

Hexaplotæ, quæ sex, ut totus, solus, unus.

Quædam solum nominatiuum habent, quæ uocantur aptotæ, ut Iuppiter. Quædam solum nominatiuum accusatiuum & uocatiuum singularia, ut puer, hic, fas, nefas. Quædam in singulari sunt monoptota, in plurali triptota, ut ferè omnia in u quartæ declinationis, ut cornu, genu.

Nex, prex & daps sunt rata uerba in nominatiuo. In genitiuo datiuo & ablatiuo plurali non solum quinta declinatio ferè in omnibus deficit: Sed & os oris, thus, ius, rus, æs, uinum & far, eos amittunt casus. Et in tertia plerumque græca in eisdem deficiunt casibus, ut hyems.

Vocatiuus in omnibus pronomibus deest, exceptis quatuor, Tu meus noster & nostras.

Questiua item siue interrogatiua, ut quis uer. Distributiua, ut omnis, quicumque. Relatiua, ut qui, qualis. Negatiua, ut nullus, nemo. Infinita, ut aliquis, siquis, carent uocatiuus.

Nomina tantum singularia.

Nomina quæ significant æs atque metallum: raro habent pluralem numerum, ut aurum, argentum, stannum, plumbum, electrum, orichalcum.

DE HETE

Nomina significãtia liquores, qui mensurari aut ponderari solent, raro habent pluralem numerum ut lac, oleum, butyrũ, mulsã, mulsũ nectar, acetum, cereuisia, pix, piper, seuum, sãpo, minium, crocum, cera, ptisana. Generalia nomina seruant, ut maria, æquora. & cetera.

Nomina significantia species frumenti aut leguminis, raro habent pluralem numerum. Frumenti, ut triticum, auena, filigo, milium, panicũ. Leguminis, ut canabis, sicer, linum, uicia, eruum. Frumenta sunt quæ spicis continentur ut ordeũ, triticum. Legumina, quæ folliculis, ut faba, pisã. Tamen hæc excipiuntur à regula, ordeum, fabũ, melo, citrullus, far, pisum ac lupinum, quia habent pluralem numerum.

Pax, sanguis, uulgus, pelagus, tellus, humus & gela, etiam carent plurali numero.

Propria nomina natura quidem carent plurali numero, ab autoribus tamen sæpissime usurpantur pluraliter.

Nomina tantum pluralia.

Nomina tantum pluralia uaria sunt. Alia sunt fœminina primæ declinationis. Alia masculina aut neutra secũdæ declinationis. Alia masculina, fœminina aut neutra tertix declinationis. Alia quartæ. Fœminina primæ declinationis semper pluralia.

Blanditiæ, illecebræ, argutiæ, indutiæ, ceremoniæ, feriæ, inferiæ, bigæ, quadrigæ, phaleræ, lati-

ROCLITIS.

nae, reliquia, excubiae, manubiae, exuuiæ, induuie,
litæ, exequiæ, kalendæ, nonæ, nundinæ, nugæ,
quisquiliæ, insidiæ, minæ, nuptiæ, thermæ, primi-
tiæ, decitiæ, cunæ. Et nomina propria ciuitatum,
Baia, Cumæ, Mycenæ, Athenæ, Thebæ, Syracu-
sæ, Venetiæ, Fidenæ.

Masculina secundæ declinationis
semper pluralia.

Canis, cancelli, fori, posteri, superi, inferi, liberi.
Et ciuitatum nomina. Gabij, Veij, Philippi, Tar-
quinij, Puteoli, Fundi, Circæi.

Neutra secundæ declinationis
tantum pluralia.

Arma, exta, præcordia, crepundia, cunabula, cõ-
pita, ecuria, munia, tesqua, dionysia. Et propria
locorum, Bactra, Cythera, Solyma, Suisa.

Masculina & feminina tertiæ de-
clinationis semper pluralia.

Antes, sales, cœlites, natales, proceres, maio-
res, minores, optimates, pugillares, lemures, sen-
tes, casses, uires, grates, fores.

Neutra tertiæ declinationis
tantum pluralia.

Ilia, menia, sponsalia, magalia, mappalia, ui-
scera, megalesia, quinquatria, Saturnalia, Baccha-
nalia, compitalia, parentalia.

Quartæ declinationis semper plura-
lia. Artus & Idus.

F iij Exempla

DE HETE- EXEMPLA 6. MODI.

Sunt nomina diuersarum declinationum, sed sub una magis usitata, ut domus, in secunda ac quarta, quanquam tres terminationes me, mu, & mis non admittis. Acus pro pisce secundæ, pro instrumento quartæ. Arcus habet arci, id est iris apud Lucretium, secundæ: Alioqui quo sagittatur, quartæ. Anus pro culo secundæ, pro uetula quartæ. Fastus, id est dies non festus, secundæ: sed pro superbia quartæ. Cæstus, id est cingulum, secundæ, sed pro instrumēto quo pugiles certant quartæ. Cetus ceti pro balena, secundæ: pro congregatione, quartæ. Canthus ti, pro ferro rotæ circumducto, secundæ: pro cantione quartæ, absq; aspiratione. Hortus ti, secundæ: ortus quartæ. Sinus uel sinum, ni, uasis genus, secundæ: Sinus us, quartæ. Ficus pro arbore, quartæ: pro morbo secundæ. Penus & specus tres habent declinationes: & tria genera, tres item terminationes in us um & u. Quidam nomina hæc, laurus, cornus, pinus, quercus, fufus & colus aiunt etiã uel secundæ, uel quartæ esse declinationis.

EXEMPLA 7. MODI.

Ops in singulari numero est dea, alio nomine Rhea. Accipitur etiam pro terra. Sed & pro auxilio in utroq; numero. In genitiuo opis pro facultatib. accipitur. Vergi. Aenei. i. Non opis est nostræ Dido. Item fer opem, id est auxilium. Sed opes pro diuitijs frequentissime accipiuntur.

EXEMPLA 8. MODI.

Lens

ROCLITIS.

Lens lendis uermiculus capitis, lens lentis leguminis genus. Frons frōdis. i. folium aut ramus cū folijs: frons frontis pars anterior capitis. Cassis habet cassidis, id est galea: cassis sine crescentia, cuius tantum pluralis numerus est in usu, reuera significat. Ouid. Incidit in casses præda petita meos. Neq; hic oportet addere, glis, glās & glos, quando unum duntaxat habent genitiuum.

EXEMPLA & MODI.

Huius modi diuersa sunt exempla, in altera significatione magis usitata, interdum idem, interdum diuersa significantia. Igitur de eis ordine dicendum est.

Nomina in us & in um.

Curriculum & curriculum. i. currus paruus, cursus & spatium in quo curritur. Nuntius & nuntium, quanquā diuus Valla negat, tamen utrunq; inuenitur. Item iubilus & iubilum, baculus & baculum, carrus & carrum, cubitus uel cubitum, thesaurus & thesaurum, commentarius & commentarium, chirographus & um, peribolus uel peribolum. i. circuitus uel septum, dipondius uel dipondium, id est duorum assium. Item arborū nomina sepe in us, sed fructū in um, ut hebenus, buxus. Et herbarum nomina, ut crocus, costus, hyssopus, nardus.

Nomina in a & in um.

Pisa, urbs, pisum legumen. Cingulum & cingula, pistrina & um, textrina & textrinum, postica & posticum, margarita & margaritū, spica & spi

DE HETE

cum, menda & mendum, crusta & um, ganea uel ganeum, buccina uel um, rapa uel rapum.

Nomina in um, & in o. Item in es & in o.

Contagium & contagio, confortium et confortio. Alluies & alluio, colluies & coluio, compages compago, ambages ambago, indages indago. In um & es, ut tapetum tapes. Item in us & o, ut pauus & pao, strabus & strabo, capus & capo, scorpius et scorpio. Item in us & in u, ut tonitrus et tonitru, cornus et cornu, astus & astu, specus & specu, penus et penu. Duo item sunt nomina in es communis generis, quæ nihilo minus femininū habent per a, ut hic & hec hospes & hæc hospita, hic & hæc sacerdos & hæc sacerdosita apud Gellium. Et antista apud Ciceronem ait Priscianus.

EXEMPLA 10 MODI.

Ambo & duo pluralis numeri in masculino et neutro propè nullam sequuntur declinationē. Ador etiam indeclinabile usu mansisse, duabus inter se regulis pugnantibus ait Priscia. lib. octa. tamē Aufonius media correpta adoris dixit. Hic notandum quòd istorum nominum composita, cera, iugū, limus animus, arma, bacillus, norma, neruus, frenum, cliuus, barba, forma, perna, damnum, munus, somnus, sunt adiectiua, & sæpe in duas declinationes secundam & tertiam cadunt, in una tamē magis usitata quàm in altera, ut syncerus, bijugus, illimis, magnanimus, inermis, imbecillis, denormis, eneruus, effrenis, decliuis, imberbus.

ROCLITIS.

berbis, deformis, impunis, indemnis, immunis, in
somis. Ex his quædam à Valla elegatissime tra-
ctantur lib. elegantiarum primo. Cap. 23.

Sed iam desino lectori molestus esse, quippe
quæ res finem nullū inuentura sit, nisi ipsi mo-
destiæ memores, mature occurramus. Pelagus
est cuius hic exiguam lacunam uides. Vale
qui legis.

D. NICOLAO DVMANNO

Lothoringo, GLAREANVS

S. D.

Vix ullam grammatices partem æque uti-
lem, imò æque necessariam existimamus,
quàm eam, quæ est de præteritorum supi-
norumq; formatione. Neq; enim uerborum decli-
natio absq; præteritorum cognitione constabit.
Neq; participiorum uerbaliumq; nominum, ac
etiam deriuatorum uerborum ratio absq; supino-
rum formula haberi poterit. Quæ omnia si igno-
rabimus, quo pacto orationē constituemus? Ma-
gnopere tamen hic enitendum, ut sint luculæta,
ac breues ea de re præceptiones, alioqui uix ullus
finis in tam uasto immensoq; pelago inuenietur.
Qua in re Prisciani immodicam loquentiam me-
rito quis reprehēderit, Videlicet, quòd ea omnia
paucioribus multo uerbis dici poterant, quæ ille
duobus uoluminibus, elegatibus, si dijs placet, ac
prelongis coaceruauit. Hoc uitium hic certe uita-
- re

re adnixa sumus, quàm feliciter uero, lectorū esto
iudicium. Porro etiam hoc curatum est à nobis se-
dulo, ut trium coniugationum sint regulę & præ-
teritorum & supinorum generales. Quod in ter-
tia item præstituri libenter eramus, ullo si modo
fieri potuisset. At frustra id operæ assumere uide-
batur. Ipsa igitur breuitate, ut in cæteris, iuuen-
tutis tædium pro uirili leuauimus, ac nomini tuo
suauissime Nicolae dicauius, ut qui multis an-
nis tam studiosum honestissimarum disciplinarū
lectorem te præbueris, nunc agas etiam mearum
lucubrationum censorem. Vale, ac me ama.

BASILEAE.

DE VERBO

RVM CONIUGATIONE

EPITOME.

QVID CONIUGATIO, ET
quot sint coniugationes. Cap. I.

Coniugatio est consequens uerborum decli-
natio, ait Prisc. li. 8. Sūt autē quatuor. Prima
quæ habet a longū. Secūda quæ habet e lon-
gum, Tertia, e breue. Quarta, i longum in impe-
ratiuo, optatiuo ac infinitiui. Donatus autem
coniugationes ex secunda persona presentis tem-
poris indicatiui distinguit. Primam in a. Secundā
in e.

DE PRIMA CONIUGA.

in e. Tertiam in i. At tertiam Donati Priscianus in duas distinguit, in i breue, & in i longum, hoc est nostram tertiam, ac nostram quartam. Tertia breue habet cum cōpositis suis in dictis tribus modis, in solo indicatiuo, atq; adeo in sola secunda singularis numeri persona præsentis temporis a longum obtinuit. Porro Priscia eodem in loco docet plurima uerba diuersarum esse coniugationum. Aliquando in eodem significato, ut lauo as, & lauo is, cauo es & cauo is, quanquam etiam cauo as, sed alia significatione. Aliquando in diuerso significato, ut dico as, & dico is, lego as, lego is, uolo as, uolo is, mando as, mando is, appello as, appello is.

DE PRÆTERITO PRIMÆ.

Coniugationis. Cap. II.

Verba primæ coniugationis præteritū perfectum formant à secunda persona præsentis temporis indicatiui modi singularis numeri, remouendo s, ac ui addendo, ut amas amauit, uoco auo, ui uouit. Excipiuntur xi. quæ habent ui diuisis syllabis, cubo, crepo, domo, frico, mico, plico, sono, seco, tono & ueto. Do habet dedi, sto stetit, iuuo iuui, & lauo laui, quod laui tamen à lauo is ere deductum uidetur. Incipauit tamen inuenitur. Et à plico composita aliquando aui habent ut applicaui.

DE SUPINIS EIVSDEM.

Capitulum

DE SECVN. CONIVGA.
CAPVT III.

Generali regula uerba primæ coniugationis quæ aui habent in præterito, aui mutant in aui, amaui amatum. Vno excepto pot aui, quod per syncopen habet potum. Vergi. Et potum passis age Tytire. Quæ uero in ui, ea habent itum, ut cubo, cubui cubitum. Seco tamen sectum habet, & frico frictum. Mico caret supino Iuui iutum, laui lotum, ac lautum. Do datum, sto statum.

DE SECVNDA CONIVGA-
tione ac eius præteritis.
CAPVT IIIL.

OMnia secundæ coniugationis uerba in eo terminantur. Atq; omnia in eo eius sunt coniugationis, exceptis octo primæ, beo, creo, screo, meo, calceo, laqueo, nauseo ac enucleo. Et duo quartæ, eo ac queo. Est autem de præteritis secundæ coniugationis hæc generalis regula: Verba secundæ coniugationis habent ui diuisis syllabis, ut habeo habui, doceo docui. Excipiuntur primum uerba decem in deo, quorum tria si habent, ut suadeo suasi, rideo risi, ardeo arsi. Tria item di, ut, strideo stridi, uideo uidi, sedeo sedi. Quatuor geminant principium, mordeo, spondeo, pendeo, tondeo, momordi, sponondi, torondi. Hic obiter notandum carmen illud: Si componantur geminantia, non geminatur, quæ est regula communis omnibus uerbis, principii geminant-

DE SECUNDA CONIV.

geminantibus, quod composita eorum neutiquam
geminantur. Præter composita quatuor uerborum
do, sto, posco ac disco. Item repupigi inuenimus,
& à curro composita utroque modo prolata, fre-
quentius tamen geminata. Porro à regula gene-
rali excipiuntur secundo, uerba neutropassiuua,
ut audeo ausus sum, prandeo prandus sum, gau-
deo gauisus sum.

Tertio excipiuntur in geo præcedente luel r
ante geo, nam ea in præterito si habent, quorum
sunt septem, algeo alsi, fulgeo fulsi, mulgeo mulsi,
indulgeo indulsi, tergeo tersi, turgeo tursi, urgeo
ursi. Tria in geo habent xi. ut frigeo frixi, lugeo
luxi, augeo auxi. Quarto excipiuntur tria hæc,
fleo, leo ac pleo cum compositis, quæ habent eui,
fleui, deleui, repleui. Et torqueo quod tor si habet.
Quinto excipiuntur in ueo uerba, quæ præteritum
in ui syllabam habent, ut foueo foui, moueo mo-
ui, caueo caui, ferueo & ferui & ferbui habet, quæ
quam hoc fortassis à ferbeo. Et conuiueo conui-
ui uel xi. Sexto septem hæc uerba excipiuntur, ma-
neo mansi, neoe neui, luceo luxi, mulceo mulsi, he-
reo hæsi, torbeo sorpsi & sorbui. Et composita à
maneo, quæ a in i mutant, habent ui, ut immineo
imminui, emineo eminui. Quidam adijciunt cieo
quod ciui habeat, & quieo quieui, & uieo uieui.

DE SUPINIS SECUN-

dæ coniugationis.

CAPVT V.

Verba secundæ coniugationis regulariter ha-
bent

DE SECUNDA CON.

bent supinum per itum, ut habeo habitū, debeo debitum, præbeo præbitum. Quanquam huius coniugationis uerba plaracq; carēt supinis, quōd neutra sunt ac absoluta. Geminantia sum habent ut tondeo tonsū, mordeo morsū. Ita uideo uisū, sedeo sessū, gaudeo gauisū, audeo ausū, prandeo pransū. Indulgeo indultū, neoneo netū, fleo fletū. Composita à leo & pleo etiam habēt, ut impletū deletū. Ita oleo oleui oletū cum compositis, præter adoleo quod adultū habet. Torqueo tortū. In ueo tamen quædam tum habent, ut moueo motū, foueo fotū, caueo cautū, faueo fautū. Ita ferme quæ si habent in præterito, in supino habent sum, ut rideo risū, fulgeo fulsum, tergeo tersū, maneo mansū, hæreo hæsum, mulceo mulsū. Quæ xi, habent etiam, ut augeo auctū, lugeo luctū. Sorbeo tamen habet ptū. Censeo item censū, teneo tentū, doceo doctū, misceo mistū uel mixtū, pateo passū, torreo tostū. Tria sanè uerba pateo, patior, ac pando habent idem supinum uoce, passū, autore Prisciano libro decimo.

DE TERTIA CON- iugatione.

CAPVT VI.

VT in nominibus tertia declinatio latissime patet, ita in uerbis tertia cōiugatio. Ideoq; ad unam aliquam regulam communē uerba eius deduci non possunt, quod in alijs coniugationibus

DE TERTIA CON.

tionibus factum est. Prius itaq; dicendum de ijs uerbis, quæ uocalem habent ante o. Deinde de ijs quæ consonantem, atq; id ordine alphabetico obseruato.

DE IIS QUÆ VOCALEM

habent ante o

CAPVT VII.

Atq; ea quidem uerba omnia sunt in io, uel in uo diuisis syllabis. In io uariant. In Cio sunt quatuor, duo usitata, facio & iacio, quæ habent in præterito eci, et in supino ctum, cum omnibus cõpositis, facio feci factum, iacio ieci iactum. Duo inusitata, specio ac lacio, quæ in compositis habent xi, & ctum in supinis, aspicio aspexi aspectum, illicio exi ectum, quanq̃ ab elicio etiam elicui inuenimus, ut ab alijs quoq; ui. In supino autem elicitum. Hic obiter notandum, *καὶ βολικῶς*, quod quæ uerba habent a in præteriti, illud etiam seruare in supino, etiamsi in præterito fuerat in e mutatum, ut facio feci factum, iacio ieci iactum, ago egi actum, frango fregi fractum, fallo fefelli fallum. Et in compositis, quæ uerba mutarunt a in i, ea frequenter seruant e in supino, ut inficio infeci infectum, conicio conieci coniectum, quãquam id non perpetuo obseruatum. Vnum est uerbum in dio, fodio fodi foslum. Vnum in gio, fugio fugi fugitum. In pio quatuor, rapio rapui raptum, sapio sapui sapitum, capio cepi captum, cupio cupi cupitum, nam hoc ultimum olim erat quartæ coniugationis.

DE TERTIA

In tio unum, pario peperi partum. Vnum in
tio, quatio cum compositis quæ in utio sunt, in fsi
ac fsum, quatio quassi quassum, concutio concussi
conculsum, excutio excussi excussum. Et ut a in
quatio corripitur, ita u in compositis. In uo ha-
bēt ui in præterito, ut arguo argui, statuo statui,
acuo acui, sternuo sternui, exuo exui, iuduo indui
imbuo imbui, nuu nui, annuo annui. Ita renuo re-
nui, luo lui, ruo rui, metuo metui, cluo spuo, atq;
hæc omnia utum in supino u producta syllaba,
præter ruo, quod uel ruitum habet, unde ruitu-
rus, uel rutum u correpta, atq; id etiam diligen-
tius obseruatum in compositis, ut erutum, diru-
tum, obrutum, quanquam ex his uerbis quædam
carēt supino, ut metuo, renuo, annuo, cluo, innuo,
etiamsi nuu uidetur habere nutū in supino, quip-
pe à quo nuto, frequentatiuum & nutus nomen.
Porro ab his uerbis tria exciderunt & in præter-
itis & in supinis fluo fluxi fluxum, struo struxi
structum, pluo pluui plutum.

DE VERBIS QUAE CON sonantem habent ante o. CAPVT VIII.

Bo.

In bo duo sunt quæ penultimam producant,
scribo & nubo, quæ habent in præterito psi, &
ptum in supino, nubo nupsi nuptū, scribo scripsi
scriptum. Reliqua in bo habent in præterito bi
& itum in supino, quanquam à cubo composita
ui

CONIVGATIONE

ui habent. Bibo bibi bibitum. Lan bo lambi, inquit Priscianus: Scabo scabi, accumbo accubui accubitum, discumbo discubui discubitum. Lambo & Scabo carent supino, et si Priscianus dicat lambitum.

Co.

In co duo sunt quæ penultimam producunt, dico & duco, quæ habent in præterito xi, et etum in supino, dico dixi dictum, duco duxi ductum, uinco uici uictum, ico ici ictum. In sco autem ui habent in præterito & tum in supino, cresco creui cretum, pasco pavi pastum, nosco noui notum, ita ignosco ignoui ignotum, agnosco agnouit agnitum. Conquinisco tamen conquexi habet nullo supino, discisco didici raro supino.

Item posco poposci, & compesco compescui, dispesco dispescui. Glisco nec præteritum nec supinum habet, parco parsi siue peperci parcitum. Inuenies etiam supinum ignoscitum à nosco, unde ignosciturus participium, sicut ignoturus. Itē uictum non solum à uinco, sed etiam à uiuo supinum est, à uinco participium uictus, à uiuo solum nomen uerbale uictus.

Do.

In do, quæ natura longā uocalem habent ante do aut dyphthongum, habent si in præterito, ut rado rasi, uado uasi, lēdo lēsi, rodo rosi, plodo plosi, ludo lusi, trudo trusi, claudio clausi, plaudo plausi. Sex inde excipiuntur, cudo cudi, strido

G ij stridi

DE TERTIA

stridi, cedo cessi, cædo cecidi media producta, pædo pepedi, fido fesus sum. Item composita à do habent dedi, quæ huius sunt cõiugationis, reddo red didi. Prendo prendi habet, findo fidi, scindo scidi, utraq; prima correpta, tametsi syllaba. Fundo autem fudi, tundo tutudi, cado cecidi, rudo rudi. Reliqua in do, mutant do in di, ut mando madi, scando scandi, pando pandi, ita accendo, intendo, defendo, offendo, comprehendo. Diuido tamen diuisi habet, tendo tetendi, pendo pependi. Prædicta uerba in do, habent suffixa in sum, ut lædo læsum, ludo lusum, pendo pensum, scædo scæsum. Composita à do habent itum, creditum, red ditum. Abscondo autem absconditum & abscon sum. Pando, scindo, & findo, geminant si in supino, passum, fissum, scissum. Tendo habet tentum & tentum, quanquã tensum magis in usu est propter Teneo. Composita tamen eius magis tũ habent, ut attentum, contentum, extentum. Edo esum ac estum. Composita uariãt, ambedo ambedum, comedo comestum, quanquam & comestum, autore Præciano.

Go.

Verba simplicia in go, quæ r literam præcedentem habent, præteritum faciunt in si, mergo mersi, spargo sparsi, uergo uersi, tergo terfi. Alia in go habent xi in præterito ut rego rexi, et ab eo composita, pergo perrexi, surgo surrexi, plango planxi, ringo rixi, ango anxi, tego texti, fligo flixi, figo fixi. Ita eorum composita, affligo, confli-

go,

CONIVGATIONE

go, affigo, configo, ungo unxi. Pungo pupigi facit, rarius etiam punxi, pāgo pegi & pepigi, inde impingo impegi, tango tetigi, lego legi, ago egi, frango fregi. Tria à lego composita à suo primitiuo exciderunt, negligo neglexi, intelligo intellexi, diligo dilexi. Huc referuntur uerba in quoque habet xi in præterito, ut distinguo, extinguo, restinguo. Quæ in præterito habent si, in supinis habet sum, ut merfi mersum, sparsi sparsum. Quæ uero xi aut gi, in supino habent ctum, ut legi lectum, rexi, rectum. Excipitur fixi fixum, ad differentiam uerbi fingi finxi fictum. Item frigo frixi frixum, unde participium frigus a um. Obiter hic notandum quod in ango & ingo, quædam uerba n amittunt in supino, ut pango pactum, tango tactum, ringo rictum, stringo strictum.

Ho.

In ho duo sunt uerba traho & ueho, quæ habet xi in præterito, & ctum in supino, traxi, uexi, tractum, uectum.

Lo.

In lo habent in præterito ui, ut alo alui, colo colui, uolo uolui, molo molui, consulo consului, oculo ocului. At quæ geminum: ll habet in præterito senti, habent li in præterito, ut psallo psalli, fallo falli, uello uelli, quinetiam uulsi. Et à muta incipientia plæraq; geminant, fallo sefelli, pello pepulli, tollo tetuli, quo nunc non utimur. Cello quoque ad eam formam ceculi haberet, quod in compo-

G in fitis

DE TERTIA

fitis manet, percello perculi, excello exculi uel potius excellui, pro tetuli nunc iustuli in usu est à cello nullum.

Et in lui supinant in tum, ut colo cultum, consulo consultum, alo altum. Olim hæc erant in itū, u molitum. Inde molita cibaria apud Cesarem libro primo de bello Gallico. Ita alitum ab alo. Vfus postea altum, cultum, & cōsultum obtinuit. At uerba duplici ll, habēt supina in sum, pello pulsum, fallo falsum, fallo falsum. Malo, uolo & psallo, supina non habent, sicut neq; tollo, sed sublatū usus aliunde, ut præteritum, accersiuit.

Mo.

In mo uerba habent ui in præterito, et itum in supino, ut gemo gemui gemitum, sic tremo, uo mo, fremo. Quatuor excipiuntur, quæ sola longā habent uocalem in penul. atq; hæc pfi habent in præterito, & ptum in supino, demo dempsi demptum, promio prompsi promptum. Sic como ac sumo. Duo præterea excipiuntur à prima regula, premo pressi pr. ssum, emo emi emptum.

No.

Verba in no habent ui una syllaba in præterito, ut sperno spreui, sino siui, sterno strauui, lino liui uel leui, cerno creui, quanquam in usu non est, at in compositis frequentissimum, decerno decreui, discerno discreui. Gigno genui habet, pono posui, temno tempfi, cano cecini. Cōposita ab eo ui habent, ut accino accinui, præcino præcinui. Quæ
ui us

CONIVGATIONE

ultima syllaba habent, ea tñ habent in supino, ut
 strai stratũ, spreui spretũ, liui litum, siui sitũ. Et
 hæc duo penultimam corripiunt contra naturam
 supinorum disyllaborum, atq; ita eorum compo-
 sita. Pono habet positum, gigno genitum, contẽ
 psi contemptum, cano cantum, composita mutãt
 a in e. accentum, concentum.

Po.

Verba in po faciunt præteritum in psi, & supi-
 num in ptum, ut repo repsi reptum, carpo carpsi
 carptum. Ita serpo, scalpo, ac clepo. Sed crepo,
 quod etiam primæ est coniugationis, crepui cre-
 pitum facit. Ita strepo strepui strepitum. Rum-
 po autem rupi ruptum.

Quo.

Linquo liqui licitum, coquo coxi coctum. Nec
 sunt plura his duobus.

Ro.

In ro habet uina syllaba, & tum, ut tero tri-
 ui tritum, sero seui satum, quæro quæsiui quæsi-
 tum. Quatuor excipiuntur, gero gessi gestum, uro
 ussi ustũ, curro cucurri cursum, & uerro uerri uel
 uerfi uersum. Obiter tamen notandum, quod cõ-
 posita à sero quando mutant significationem à
 primitiuo, tunc habent rui in præterito ac ertum
 in supino, ut desero deserui desertum, dissero dis-
 serui dissertum. At quando idẽ significat, sequun-
 tur primitiuum in præterito ac supino, ut insero
 inseui insitum, consero conseui consitum. Assero

G iij itaq;

DE TERTIA

itaq; cum significat, ad aliquid tero, id est planto, habet asseui assitum. Cum uero significat defendo uel libero, habet asserui assertum, inde asseror: ita infero pro impono uel immitto, habet inferui insertum. Quando autem pro planto ramum in aliam arborem, inseui insitum, ita de alijs compositis.

So.

Verba in so pauca sunt quæ habent sui in præterito, & situm in supino, ut arcisso, laceffo, accerfo, incesso. Priscianus hijs adiicit quæso quæsui quæsitum. Excipiuntur capeffo, uisfo, ac faceffo, quæ si sum habent, ut capeffi capeffum. Pinfo habet pinsui pistum.

To.

Verba in to habent xi in præterito, ut plecto, neccto, peçcto, flecto, quanquã neccto et peçcto etiã habent ui, ut pexui, nexui. Hæc autem omnia habent xum in supino. At sterto stertui habet absq; supino, uerto uerti uersum, quod supinũ commune habet cum uergo ac uerro. Peto petiui petitũ in longa, meto messuimeffum, mitto misi missum. Sisto nec præteritum nec supinum proprium habet, sed cum est transitium pro facio stare, ut apud Vergilium: Siste gradum, sic à statuo accipit acomodato statui statutum. Cum uero absolutũ pro, sto, ab eo uerbo mutuat steti, absq; tamen supino. Porro composita semper absoluta sunt: ideòq; idem significat quod composita à sto. Assisto pro

CONIUGATIONE.

pro aſto, exiſto extra ſto, ut exiſtunt mōtes quos ſummum texerat æquor, ait Ouidius.

Vo.

In uo unica ſyllaba, ſunt quatuor uerba, ſoluo ſolui ſolutum, uoluo uolui uolutum, caluo calui, cuius ſupinum non eſt. Et uiuo uixi uictum.

Xo.

In xo duo ſunt, nexo nexui neſtum, texo texui textum, ſaxo defectiuum, futuri tantum temporis ad hunc ordinem non pertinet.

DE QUARTA CONIUGATIONE.

CAPVT IX.

OMnia uerba quartæ coniugationis ſunt in io, præter eo & queo cum eorum compoſitis. Atq; ea omnia, ut tertix, habent am & ar in futuro, præter eadem eo & queo quæ uo habebant. Et apud Comicos ſcibo inuenies, & uerborum per ἀρχαϊσμός

DE PRÆTERITIS EIVSDEM.

CAPVT X.

Verba quartæ coniugationis habent iui in præterito, ut audio audiui, ſuperbio ſuperbiui. Excipiuntur uero in cio polyſyllaba, quæ non habent ante cio, ea enim habent xi in præterito, ut ſancio ſanxi, uincio uinxi. Quæ uero non habent, in præterito

G v terito

DE QUARTA CON.

terito si habent, ut farcio farfi, farcio farffi, raucio rausi, fulcio fulsi. Reliqua sub regula generali manent, ut scio sciui, &c. Et plura alia, ut amicio, crocio, ferocio, glocio. Item haurio haufi habet. cambio campsi uel cambui, uenio ueni, cum suis cōpositis, sepio sepsi, sentio sensi, salio salui, salij per syncopam ac salui. Pario olim quartæ erat cōiugationis. Inde cōposita duo rui habent, aperio aperui, operio operui. Duo ri, ut comperio cōperi, reperio reperi. Meditatiua porro, quæ Val-la recte uocat desyderatiua, nulla habent præterita. Ita aro.

DE SUPINIS EIVSDEM CAPVT XI.

Verba quartæ coniugationis habent itum in supino, i syllaba longa, ut audio auditū, dormio dormitū. Excipiuntur ea quæ xi habēt in præterito, ut uinxi uinctum, sanxi sanctum, quanquam & sancitum legitur, fulcio fultum habet, farcio fartum, farcio fartum, raucio rausum, sentio sensum, haurio haustum, sepio septum, uenio uentū. Composita à pario habent ertum, ut aperio apertum. Salio saltum, sepelio sepultum, amicio amictum, singultio singultum. Eo & queo i curtum habent in supino, præter ambitum. Inde participium ambitus longa media, at ambitus nomen correpta.

DE VERBIS DEPO- nentibus.

CAPVT XII

Deponere

DE VERBIS DEPONEN.

DEponentia sunt, quæ in or desinunt ut passua, sed ea dempra r litera, latina nō sunt, ut luctor, loquor, sequor, nascor, orior. Donatus. Notandum q̄ nulla uerba in or proprium habent præteritum, sed ea circūloquimur per præteriti temporis participium, & uerbum substantiuum, ut amor amatus sum, legor lectus sum. Ideoq̄ in passiuis, deponentibus, ac communibus sequimur analogiam supinorum, si fortassis ea nō sunt. In prima itaq̄ cōiugatione omnia in atum sunt, ergo ibi facile est supina, ac inde participia inuenire. Lætor lætatus sum, criminor criminatus sum &c. In secunda coniugatione pauca sunt, at ea regulariter habent itum, ut uereor ueritū, mereor meritum, polliceor pollicitum, misereor miseritum, & per syncopen misertum, duo excipiuntur, reor ratus sum, fateor fassus sum. At me deor supinum non habet. In tertia coniugatione nulla est formula generalis, sed singulatim ea numerantur, gradior gressus sum, comminiscor cōmentus sum, fruor fruitus fructus & fretus, quam hoc ultimum apud antiquos incertæ originis, proficiscor profectus sum, labor lapsus sum, naticiscor nactus sum, paciscor pactus sum, adipiscor adptus sum, ulciscor ultus sum irascor iratus sum, obliuiscor oblitus sum, fungor functus sum, utor usus sum, queror questus sum, cōplector cōplexus sum, ita amplector, nitor nusus uel nixus sum, loquor locutus sum, sequor secutus sum, nascor natus sum, expergiscor experrectus sum, patior passus sum, At liquor, uescor, ac reminiscor
 carent

DE VERBIS

carent præteritis. Fessus uidetur participiū absq̃ origine uerbi, quanquam Perottus à fero deducat. Porro duarum coniugationum inueniuntur, ut secundæ ac tertiæ, tueor ac tuor, quanquam posterius non ita integrum, quippe cuius infinitiuis non est in usu propter tui pronomen. Horū alterum uuitus, alterum tutus habet, temporibus ac significationib⁹ nō planè discriminatis. Ita orior, morior, ac potior, quandoq̃ inueniuntur in tertia coniugatione, quandoq̃ in quarta, quarū nunc orior ac morior in tertia duntaxat utimur, præter infinitiuum oriri. Potior autem in quarta, etsi Poëtæ potitur media cor. protulerint. Et orior ortus sum habet, morior mortuus sum, potior uero potitus sum. Oriturus autem participium ab oritu deriuari uidetur. In quarta coniugatione, regulariter est itum, i, syllaba longa, ut blandior blanditum, mentior mentitum. Excipitur ordior, quod habet orsus sum, & metior mētus sum, assentior assensum, opperior oppertum, experior expertum. Exosus autē & perosus participia uidentur absq̃ origine uerbi.

DE VERBIS DEFECTIUIS

AC ANOMALIS.

CAPVT XIII.

Defectiua uerba sunt, quæ carent aliquot temporibus, quæ habere debebant, ut odi, aio, inquit, sisto, memini. Anomala uero sunt, quæ temporibus irregulariter formant, ut uolo uis uult,

DEFECTIVIS

uult, fero fers fert. Nam ea ad regulam dicerentur, uolo is it, & fero feris it, ut colo is it, ac gero ris rit. Regularis coniugatio in epitome Donati eleganter proposita est, ac trium etiam anomalorum, ut de ijs nō sit operæpretium multa dicere. Præteritorum etiā cognitio ex dictis claret. Nūc uero de quibusdam defectiuis dicendū. Quatuor imperatiui tertiæ coniugationis in secunda persona presentis temporis amiserunt, dic duc, fac & fer, quanquam in compositis à facio, quæ mutant a in e, non item fit, ut effice, confice, perface. Verba in iō carent præteritis ac supinis, quemadmodum etiam apud Græcos. Sed pro eis utimur primitiuorum præteritis, quæ ipsa in præfenti in usu non sunt frequenti, ut senesco senui à seneco, & caleſco calui à caleo. Et in urio eodem modo carent præteritis ac supinis, præter esurio ac parturio. Porro quæ singulatim uerba careant præteritis ac supinis, plura cum de coniugationū præteritis loqueremur, enumerata sunt. Adduntur etiam hæc, Aio, sisto, fero, tollo, furo, cerno, glisco, meo, ac ſido. Supinis uero ſere carent neutra secundæ, quibus annumerantur, annuo, ambigo, cluo, caluo, congruo, dego, ingruo, innuo, metuo, metuo, pedo, piallo, renoo, ſatago, ſtrido, ſterto, rudo, timeo, tremo, urgeo. Diſco autem poſco & compesco, itum habere debebant, at raro inueniuntur, qualia etiam ſunt reſpuo, ſcalpo, luo, ſcabo, glisco, conquinſco.

Quatuor uerba, odi, noui, memini ac corpi habent ſola præterita, cū ſuis quinq; ram, ſtem, rim, fo,

DE VERBIS

ro:ffe, temporibus. Significationem autem habet
 presentis ac præteriti, ut noui significat & noleo
 ac noui, memini in memoria habui ac habeo, ce-
 pi incipio ac incepi. Dor ac for raro in passiuo
 inuenies, at in compositis sæpe, addor, affor. Fo-
 rem es et, pluraliter forent, in præteriti ac præteri-
 to perfecto optatiui, pro essem es et, essent. Sed
 forte addit futurum adesse ait Diuus Valla. Inquo
 uerbum tertiæ coniugationis quod præter indica-
 tiuum ac imperatiuum deficit, quãquam sunt qui
 ei futurum optatiui tribuant, inquam as at. Cete-
 rum tria hæc una dütaxat persona inueniuntur,
 inquam, infit, & cedo pro dic. Et ausim is it, plura-
 liter ausint, pro audeam as at, ant legitur. Porro
 uale ut est recedentis, pluraliter ualete, & in futu-
 ro ualeto, pluraliter ualetoe habet. Ad quã for-
 mam est Salue ac aue. Aio ais ait, pluraliter aiunt.
 & tot personis in præterito imperfecto, aiebam
 bas bat, aias pro dicas Gellius protulit. Faxo is it,
 & faxint, pro faciã facias faciat, faciant, & faxim.
 Sodes, id est si audes. Et apage pro abi uel remo-
 ue. In plurali apagete. Apagesis pro apage si uis,
 et uide sis pro uide si uis, caue sis id est caue si uis.
 Hactenus de defectiuis.

Anomala, Sum, uolo, & fero, tria, etiam à Do-
 nato inclinata. Proxime accedit Edo prima cor-
 repta, pro comedo, quo frequentius utimur, nam
 in singulari edo es est inclinatur, frequenter cum
 accusatiuo, ut Vergil. Est mollis ilãma medullas.
 In imperatiuo este & esto. Item in plurali este et.
 In infinitiuo esse. In Impersonali, estur. In opta-
 tiuo

DEFECTIVIS.

titio inuenimus etiam, essem esses esset, pro edere ederes ederet. Sicut in compositis hæc quoq; anomala sunt.

Fio anomalū est & defectiuum. Fio fis fit, pluraliter sunt. In Imperatiuo, fias at. In Optatiuo utinam fierem. In Infinitiuo, fieri. Quæso in plurali quæsumus habet pro quæsimus, totum alioqui defectiuum. Mæreo cum diphthongo et neutro passiuū, mæstus sum habet in præterito. Mæreo uero absq; diphthongo & neutrum est ut ualeo, & deponens ut uereor. Itaq; neq; proprie anomalum est, neq; defectiuū. Inter anomala quidem numerant syncopata ex iui in i, ut petij pro petiui. Quidam neutro passiuua, quod in præsentibus neutra, in præterito ut passiuua inclinuntur. Itē impersonalia utriusq; uocis, superflue, meo quidē iudicio.

DE FORMIS VERBORVM.

CAPVT XIII.

Formæ uerborum sunt quatuor, autore Donato. Perfecta, ut lego. Meditatiua ut lecturio. Frequentatiua, ut lectito. Inchoatiua, feruico, calesco. Perfecta à nulla deriuatur, at aliæ ab ipsa. Meditatiua Laurentius desyderatiua uocat. Significant enim desyderium, ut Cœnatorio cupio cœnare, cacaturio cupio cacare, esurio cupio edere. Inchoatiua ille meditatiua uocat. Frequentatiua formantur à posteriore supino, ut à curso cursu curso, à moueo moto, ab adiuuo adiuto, à uerto uerso, à dormio dormito. Atq; ea quidem omnia primitiuorum quantitates seruant, præter

DE VERBIS

præter nato & noto, illud à no as are, hoc à no-
co. Vergilius:

Parta meæ Veneri sunt munera, namq; nota
ui. Idem:

Rura natant fossis. Inde annato, innato pe-
nultima correpta.

At frequentatiua à prima coniugatione facta
mutant à supini in i breue, ut rogito, imperito,
uolito. Sæpe autem unum frequentatiuum ab al-
tero deriuatur, ut ab ago actio inde actito, lego
lecto lectito, iacio iacto iactito, facio factio facti-
to, uideo uisio uisito, curro curso cursito. Et in de-
ponētibus quoq; frequentatiua sunt, à minor mi-
nitor, à comminiscor commentor, à tueor tutor.
Videlicet in his mutatur supini u in or. Inchoati-
ua, quæ Valla meditatiua uel exercitatiua uocat,
formantur à secunda persona primitiuorum ad-
dendo co, ut labo labas labasco, sordeo sordes sor-
desco, præsentio præsentis presentisco: Excipi-
tur hisco nam secundum regulam esset hialco. Val-
ait significare idem quod uerba eorū cum fio cõ-
posita. Caleſco, id est, caleſio, frigeſco frigeſio, re-
pueraſco. i. iterū puer fio. Hæc uerba omnia sunt
absoluta, exceptis quatuor, edormitſco, perime-
ſco, presentisco & concupitſco quæ regunt accusa-
tiuum, quippe pro suis primitiuis ponuntur. Te-
rē. Atq; eorumiscam hoc uilli. Meditatiua formā
tur à posteriori supino uerbi perfecti, correpta u
acadiecta rio ut partu parturio, lectu lecturio, ca-
catu cacaturio. In scalpurio abiectum est r. Scaru-
rio à scateo, quod supino caret. Hæc uerba deside-
rium

DE GERUNDIIS.

riū significat. Esurio cupio edere, cacaturio cupio cacare, cœnaturio cupio cœnare, micturio cupio mingere.

Gerundia significant rei administrationem sine tempore, ut tenet me occupatio iuris dicundi. Participia uero significant tempus sine rei administratione, ut Tenet me cura dotis numerandæ. Effendi effendo effendum, nō puto apud Latinos in usu. Supina priora actiue significant, ut eo cubitum. i. ut cubem, uenio oratū. i. ut orem. Posteriora supina significant passiuè, ut dignum lectu id est, ut legatur, iucundum auditu. i. ut audiatur, mirabile usu. i. ut uideatur. Supinorum formatio ad nomina uerbalium, participiorum ac uerborum formas pertinet, nam à supino lectu, descendit lector, lectio, lectus, lecturus, lecto as are, lectito as are. Amatum ire, præsentis temporis est. Amaturum esse, futuri. Valla.

De gerū
dijs.
Valla.

DE GRADIBVS COMPARATIONIS

Epitome.

GRæci duos habent cōparationis gradus. Comparatiuum ac Superlatiuum. Nā positiuus proprie gradus nō est, sed thema unde alteri duo formantur. Comparantur autem autore Donato, appellatiua dūtaxat qualitatem aut
H quantita

DE GRADIBVS

quantitatem significantia : qualitatem , ut bonus
malus, quãtitatem, ut magnus paruus. Porro ter
minationes positiuorum, aliquando sunt una ter
minatione trium generum, ut hic & hæc & hoc se
lix, uetus. Aliquando duabus terminationibus, ut
hic & hæc dulcis & hoc dulce, fortis forte, &c. Ali
quando tribus, ut hic calidus, hæc calida, hoc cali
dum: hic pulcher, hæc pulchra, hoc pulchrũ. Hæc
formulam uocant motionem, quæ est in omnibus
adiectiuis, etiam in ijs quæ nõ comparantur. Nã
ea sola cõparantur, quæ augeri ac minui põssunt.
Cætera mouentur. Est igitur motio talis in posi
tiuis. In comparatiuis perpetuo in or duũ gene
rum, & in us neutrorum. In superlatiuis perpe
tuo per tria genera, us a um.

DE FORMATIONE COM

paratiui. Cap. I.

Comparatiuus à nomine secundæ declinatio
nis formatur hoc modo, genitiuo addit or, fitq; i
breue, albus hibior. A nomine tertie declinatio
nis simili modo formatur, si datiuo addatur or,
ut fortis forti fortior. Excipiuntur à priore regu
la nomina in icus, ut magnificus, honorificus, &
in loquus ac dicus, ut uaniloquus ac maledicus, &
in uolus, ut beneuolus. Hæc enim Comparatiua
in entior, Superlatiua in entissimus faciũt, de qui
bus copiose Valla lib. 1. cap. 10. disputat. Sinister
item sinisterior facit, non sinisterior. Item bonus
melior malus peior, ut postea dicemus. A poste
riore regula excipiuntur iuuenis & nequam, hoc
q; indeclinabile, illud quod iunior facit, non iue
nior.

COMPARATIONIS

nior. Amicus inimicus, pudicus impudicus, ac spurcus (quanquam sunt qui dicant adsumere syllabam ci) sæpe legimus ab hac regula priore non declinare.

DE FORMATIONE SUPERLATIUI. Cap. II.

Quando positivus est secundæ declinationis in us, superlativus fit à genitivo eiusdem addita s i tera, ac simus, ut bellus belli bellissimus, albus albissimus. Anomala postea tractabimus. Et de nominibus in icus fit satis semel admonuisse. Quando autem positivus secundæ declinationis in er de finit, superlativus fit à nominativo positivi addendo rimus, ut tener tenerrimus, piger pigerrimus. Denique si positivus tertie sit declinationis, à genitivo fit superlativus addendo simus, ut dulcis dulcissimus, felix felicissimus. Ita locuples ac audax, &c. At in er sequuntur formam secundæ declinationis in er, ut acer acerrimus, pauper pauperrimus, celebrer celeberrimus. Ita uetus ueterimus, & olim ueter pro uetus. Item quinq; dictiones, facilis, agilis, gracilis, humilis, similis, quæ hac dictione continentur (fagus) quæ si mus habent in superlativo, facilimus, agilimus &c. Laurentius addit Docilis docillimus.

DE DEFECTIVIS ET ANOMALIS. Caput III.

Ocyor ocyssimus positivum græcum habet ὀκυρὸς οἰος. Temperius adverbium comparativi gradus apud Ouid. li. 4. τῶν μεταμορφώσιων. Ipse ipsissimus invenitur apud Plautum. Potis potior. Itē

H ij aduer-

DE GRADIBVS

aduerbia potius ac potissimum, nec plura de hoc apud disertos. Senex senior, iuuenis iunior, adolescens adolescentior, tria hæc carent superlatiuis, ut etiam anterior ab ante caret. Nequam habet comparatiuum & superlatiuum regulares, ipsum anomalū. De in dicitur, ficus, loquus, ac uolus nominib⁹ ante admonuimus nam à positiuis excidunt. A præpositionibus sunt cōparatiua ac superlatiua hæc, propior ac, pximus à propè, ulterior ultimus ab ultra, superior supremus à supra, inferior infimus ab infra, interior intimus ab intra, exterior extremus uel extimus ab extra, quanquam alij ab exter nomine hæc deduci malint, posterior postremus à post, alij autem à posterus formāt, ceterior citimus à citra, & si alij à ceter deriuent. Ab aduerbijs. Prior primus à pridè, & penitior penitissimus. Deterior deterrimus multi à detero uerbo deriuant, alij à deter nomine. Dexter dextimus, Sinister finistimus. Nomina itā hæc quatuor prorsus anomala. Bonus melior optimus, malus peior pessimus, magnus maior maximus, paruus minor minim⁹. Multus plurimus, multa plurima, multum plus plurimum, in masculino ac fœminino singularem numerum in comparatiuo amisit, in plurali plures, communi etiam genere, ac plura neutro est frequēs. Deniq; ut tandem finiamus, Nomina in us, quæ habent i uel u ante us, carent comparatiuo ac superlatiuo, ut Pius, egregius, ardu⁹, strenuus, industi us. Porrò illa adlescunt sibi aduerbium magis cū positiuo, et maxime in superlatiuo, ut magis pius magis

COMPARATIONIS

magis strenuus, maxime pius, &c. etiam si apud
Plautum legas Strenuior: Apud Catonem, ardui
us: apud alios etiam alia.

FINIS.

GLAREANVS MATTHAEO
SVO HELIVAGO S. D.

Re ipsa experior uerum esse quod Comicus
ait: Nunquam ita quisquam bene subducta ratio
ne ad uitam fuit, Quin res, ætas, usus semper ali-
quid adportet noui. Aliquid moneat, ut illa, quæ
te scire credas, nescias. Et quæ tibi putaris prima,
in experiundo repudies. Quod multis nunc usu
uenisse puto, qui per regulas multas, elegãtias uo-
cant, iuuentutem ad Syntaxim illam latinæ ora-
tionis ducere conati, sæpe & operã, & impensam
perdidere: cū teneris ingenijs nulla res æque offi-
ciat atq; cõfusa multitudo, etiam si illa sit ex opti-
mis conflata rebus. Ita quas olim tanquam uul-
garas negleximus, rursus docere necessum habe-
mus, triviales aĩo regulas. Sine quibus certe pue-
ri uix unquam intelligent uel Diui Vallæ, uel ali-
orum doctorum uirorum de elegantijs præcepti-
ones. Quæ si nulla alia re iuuant, certe ipsa breui-
tate usui esse possunt. Ideoq; à nobis etiã cautũ,
ut & pauca essent, & breues. Deniq; quæ ad quã
uis orationem aptari queãt. Quo pacto enim in-
telliget puer Euocationem, Syllepsim, & id ge-
nus alias figuras, si nesciat quomõ nominatiuus
cum uerbo personali construatur? Mille dari po-
terant exempla, sed cum nemine certare nũc pla-

H iij cet.

DE GRADIBVS COMPA.
 cet. Utatur quo quisq; uelit modo, hic mihi placet, aliorum tamen non improbo institutionem. Rudibus consulere in animo est, si male consulo, in causa est, quòd rudium sum antesignanus. Et in hac quoq; præfatione uix effugio culpam, qui maiorem propè ipsis præfixi regulis. Sed iã desino. Vale felix. Basileæ.

VERBORVM DIVISIO.

Substantiuum, & sunt duo, Sum & Fio

Personale, quod Vocatiuũ, & sunt quinq;, Nun-
 diuisim suis per- cor, & dicor.
 sonis inflectitur. Transitiuum, quod regit accu-
 Huius aliud est, satiuum, ut amo deum.

Verborum
 aliud est, Absolutum siue neutrũ, quod
 nullum regit casum, ut sto, cur-
 ro, pendeo.

Impersonale, qd' Actiue uocis, quod definit in t,
 duntaxat tertijs ut licet, oportet.

personis inflecti
 tur, huius aliud Passiue uocis, quod definit in
 est, tur, ut itur, curritur, pullatur
 Regulæ

REGVLAE DE NOMINE.

PRIMA

Adiectiuum & substantiuū conueniunt genere, numero & casu, ut pulcher uir, pulchra puella, pulchrum animal. 2.

Duo substantiua nomina, diuersas res significantia, ita coniunguntur, ut alterum sit genitiui casus, ut Cicerōis uolumina, Christi charitas. 3.

Duo substantiua nomina, eandem rem significantia, coniunguntur in eodē casu, ut Cicero orator, Maria uirgo, Christus seruator. Grammatici uocant appositionem. 4.

Interrogatio & responsio eodem fiunt casu, ut Quis currit? Respondetur: Petrus. Cui dedisti? Paulo. 5.

Relatiuum & quod ipsum praecedit, conueniunt genere, numero, & quandoq; casu, ut Deus, qui iustus est, non dormitabit. Paulus quem semper dilexi, mortuus est. 6.

Comparatiuum regit ablatiuum utriusq; numeri sine praepositione, ut doctior illo, uel doctior illis. 7.

Superlatiuum genitiuo tantū plurali, uel collectiui singulari cōstruitur, ut Doctissimus Poëtarum fuit Vergilius, Vel optimus plebis. 8.

Multa adiectiua regunt ablatiuum, ut dignus laude, praeditus uirtute.

REGVLAE DE VERBIS

PRIMA.

Verbum personale exigit ante se nominatum eiusdem numeri et personae, ut Socrates legit. 1.

REGVLAE

In uerbis primæ & secundæ personæ certus intelligitur nominatiuus, ut lego legis, legimus legitis. 3.

Verba substantiua, uocatiua, & quæ eorū uim habent, regūt ante & post se nominatiuos, ut Deus est iustus, Ego uocor Paulus, Didici hoc puer ignarus hoc feci. 4.

Verba transitiva regunt accusatiuum, ut amo deum, lego librum. Aliquando etiam duos, ut doceo Paulum Grammaticam. 5.

Omnia uerba regere possunt datiuum, ut do Paulo. Excepto uerbo iuuo, quod regit accusatiuum, ut iuua me. 6.

Duo uerba ita coniunguntur ut alterum sit infinitiui modi, ut uolo scribere, nolo scribere, iubeo legere. 7.

Verba passiuua cū suis participijs regunt ablatiuum cum præpositione, ut percutor à Petro, percussus à Paulo, percutiendus à Cicerone. 8.

Multa uerba regunt ablatiuū instrumētī absq̃ præpositione, ut uincit sapientia, petiuit me saxo.

APPENDICES. Primus.

Geminatum singulare, æquiualeat uni plurali, ut Petrus & Paulus docent. 2.

Aliquoties tota oratio uice nominatiui ponitur. Horatius: Virtus est uitii fugere. Aliquoties solus infinitiuus. Teren. Mentiri nō est meū. 3.

Nomina collectiua singularis numeri possunt habere & uerbum, & adiectiuum pluralis numeri, ut pars in frustra secāt. Liuius: Magna pars in agrum delati. Idem: Pars non exciti. 4.

Imperfo-

DE VERBIS.

Impersonalia ante se non regunt casum, ut uir-
uitur, statur, poenit et, piget, licet. 5.

Est pro pertinet habet genitiuum, ut Sapien-
tis est non dicere, Non putarã, Prudentis est alijs
consulere, Non est mearum uirium. 6.

Multa uerba habent uim uerborum substan-
tiorum, ac uocatiuorum. Actiua, ut, dixi hoc im-
prudens, feci coactus, audiui hoc puer. Passiua, ut
nummus uidetur adulterinus, Paulus habetur ex-
imius. Neutra, ut Vale felix, uiuite felices. Depo-
nentia, ut homo nascitur nudus, morior diues &
felix. Communia, ut osculabar olim iuuenis, cri-
minor innocens.

REGVLAE DE ALIIS PAR-

tibus orationis.

PRIMA.

A Duerbia construuntur cum uerbis ut ad-
iectiua cum substantiuis, bene scribit, do-
cte disputat. 2.

Præpositiones cum suis casibus construuntur,
quemadmodum docuit Donatus. 3.

Quoties præpositiones casibus carēt, fiunt ad
uerba, ut clam abiit, palam peccauit. 4.

Coniunctio coniungit ceteras orationis par-
tes. 5.

Participia eosdem ferè regunt casus, quos uer-
ba à quibus descendunt, ut legens librum, aditu-
rus urbem, Percussus à Paulo, percutiendus à deo.

Post tam, tantum, talis, adeo, sic, ita, & uerba
præcipiendi, sequitur ut, non quod, ut Paulus adeo do

H v Etus

REGVLA

Etus est, ut satis mirari nequeam. Deus iussit ut ei seruiamus.

QVINQVE REGVLAE. APPOSITIO.

Appositio est cōtinua coniunctio duorum substantiuorum, quorum unū declarat alterū, ut Poëta Vergilius, Cicero Orator, Maria uirgo, Vrbs Athenæ.

EVOCATIO.

Euocatio est continua reductio tertiæ personæ ad primam uel secundam, ut Ego pauper ludo. Tu iuuenis otiaris. Ipse audiui, Ipse audiisti. Primus hoc uidi. Tu secundus hoc sciuisti.

CONCEPTIO

Conceptio græce σύλληψις dicitur, quoties supposita uel nominatiui uariant cum uerbo. Est autem hæc quadruplex: Personarum, quando nominatiui sunt diuersarum personarum, ut ego et tu sentimus, Ego & Paulus audiuimus, Tu & frater audistis.

Generum, quando nominatiui sunt diuersorum generum, ut Sol & Luna sunt obtenebrati.

Numerorum, quando nominatiui sunt diuersorum numerorum, ut Achilles & Græci pugnant.

Casuum, quando nominatiui sunt diuersorum casuum, ut in hoc Ouidij:

Ilia cum Lauso de Numitore sati.

PROLEPSIS.

Prolepsis est quoties totum per partes explicatur ut, Puellæ legunt flores, hæc rosas, illa lilia.

ZEVGMA.

zeugma

DE FIGVRIS.

Zeugma est, quando uerbum uel adiectiuum duobus substantiuis adiungitur. Est aut triplex:
 A superiori. Cice. Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia.

A medio. Verg. Caper tibi saluus & hœdi.

Ab inferiore. Idem: Nihil hic nisi carmina desunt.

REGVLAE ELEGANTIARVM. PRIMA.

Relatiuum positum inter nomina diuersorum generum frequenter apud Oratores cum sequente conformatur. Cic. Studium, quæ philosophia dicitur. Salust. Est locus in carcere quod Tullianum appellatur. 2.

Verbum substantiuum positum inter nomina diuersorum numerorum, potest conuenire in numero cum utrovis nominatiuo, sed frequentius cum præcedente. Varro apud Gell. Induciæ sunt pax castrensis paucorum dierum. Gellius: Nam neq; pax est induciæ. At si uterq; nominatiuus præcedit uerbum, autores libentius cum proximo nominatiuo conformarunt. Ouidius: Vestes quas geritis sordida lana fuit. Idem: Omnia pontus erat. Terentius: Amanium iræ redintegratio amoris est. 3.

Quis, sepius cum antecedenti uerbo conuenit relicto suo, ad quod comparabatur, uerbo. Terentii. Populo ut placerent quas fecisset fabulas. Idem: Eunuchum quem dedisti nobis, quas turba dedit. Ouidius: Cecidere manu quas legerat herbas.

IIII, Seruius.

Quando

DE CONSTRUCTIONE

Quando copulantur substantiua nomina di-
uerſi generis habent adiectiuum neutri generis.
Sal. in Catilina : Huic ab adoleſcētia bella in teſti-
na caedes, rapinae, discordia ciuiliſ grata fuere.
Idem : His genus, aetas, eloquentia prope aequa-
lia fuere.

Prius ſupinum conſtruitur cum uerbo ſignifi-
cante motum ad locum, ut eo cubitū, id eſt, ut cu-
bam. Vado dormitum, id eſt, ut dormiam.

Posterius ſupinū conſtruitur cum nominibus
adiectiuis, ut pulchrū uifu, id eſt, ut uideatur. Iu-
cundum auditu, id eſt, ut audiatur.

Gerundium ante ſe nunquam regit caſum, ſed
poſt ſe, ut poteſtas eligendi regem.

DE CONSTRUCTIONE

breuiſſima præceptio,

Conſtructio, autore Prifciano, eſt con-
grua dictionum ordinatio, congruā
perfectamq; demonſtrans ſententiā.
Hæc duplex eſt, Altera quam autores
ſequuntur, Phraſis uidelicet linguæ
cuiuſq; atq; hæc imitatione magis, quā regulis
diſcitur, Altera Grammatica & familiarior, quæ
arte quadam naturalem dictionū ordinem per
regulas tradit. Et hanc quidem, ordinem uocant
Hoc modo:

Vocatiuus, ſi in oratione fuerit, primo loco
ponitur.

Post

BREVIS PRAECEPTIO.

- Post uocatiuum sequitur nominatiuus. 3.
Deinde post Nominatiuum Verbum perso-
nale, quod primo statuendum si caetera defue-
rint. 4.
Sæpe post uerbum sequitur uel datiuus, uel ac-
cusatiuus. 5.
Et uerbum sequitur suum aduerbium. 6.
Præpositiones cum suis casibus construuntur,
ut docuit Donatus. 7.
Infinitiuus construitur, uel cum uerbis uolun-
tarijs, uolo, possum, iubeo, audio, nitor, tento, &
similibus: uel cum adiectiujs ad modum locutio-
nis græcæ, ut timidus, potens, peritus. 8.
Participium eandem habet constructionem,
quam uerbum. 9.
Ablatiui sæpe carent rectore. Prudentius:
Mersò sole, chaos ingruit horridum.

CAUTIONES ALIQVOT.

- Genitiuus cum suo nominatiuo construitur,
& quæuis recta dictio cum regente. 1.
Post uerba substantiua, uocatiua, ac similem
uim habentia locantur nominatiui. 2.
Dictiones interrogatiuæ & relatiuæ in ordi-
ne præponuntur, ut:
Quis, qualis, quantus, cuius, quotus, &
quot. 3.
Verbum substantiuum Sum, sæpius in oratio-
ne desideratur. 4.
Adiecti 5.

CAUTIONES

Adiectiuum ut iure præcedit substantiuum,
ita in ordine nihil habet à substantiuo differen-
tia 6.

Reciproca in constructione notanda sunt, ut
trahit sua quæq; uoluptas. Quanquam in hoc
uix erit effugium, Solémque suum sua sydera no-
runt.

Quòd si quis memoriæ gratia carmina desy-
derarit, ea alicunde petat, uel ex Alexandro si lu-
bet. Nec omnia penitus inconcinna, nec per Io-
uem lapideum, omnia reijcienda, qualia sunt hæc
septem in primis:

Construe sic casum, si sit, præpone uocantē.
Mox rectum pones, hinc personale locabis.
Verbum, quod primo statues, si cætera de-
sint.

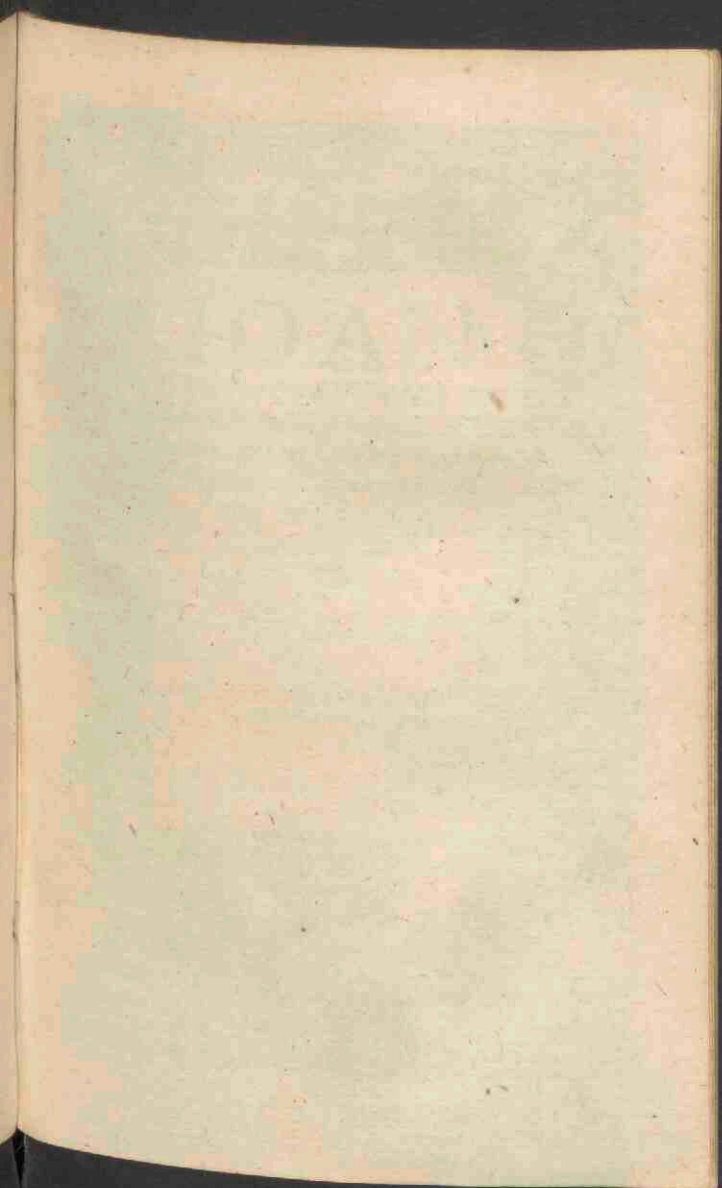
Tertius hinc casus, & quartus sæpe sequun-
tur.

Et uerbo subdes aduerbia, subde secundum

Casum rectori: debet uox præpositiua

Quarto præiungi uel sexto, quem regit ipsa.

FINIS.

1870